

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dni in praznika. — Inzerati do 80 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knaifova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knaifova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Zahrbtni napad na poslanca Kosanovića

Danes popoldne je zet ministra dr. Spahe napadel znanega nasprotnika korupcionistov poslanca Kosanovića in ga udaril po glavi.

— Beograd, 5. maja. Danes popoldne ob 10. je bil pred »Moskvo« izvršen napad na znanega poslanca SDS dr. Savo Kosanovića, enega največjih nasprotnikov beograjskih korupcionistov, ki je postal znan zlasti po svojem odločnem nastopu proti razmeram v glavnihi. Nenadoma je pristopil k njemu zet ministra za trgovino dr. Spahe, še naše trgovinske agencije v Carigradu Handija Afgan ter ga udaril po glavi. Posl. Kosanović je nato takoj pozval oроžnika, ki je napadalca odvedel na policijo ter ga tam legitimiral. Ozadje napada tvori interpelacija, ki jo je pred meseci vložil posl. Kosanović na ministra za trgovino v zadevi imenovanja Handije Afgana za šefa naše trgovinske agencije v Carigradu. Handija Afgan je namreč v sodni pre-

iskavi radi raznih nečestnih dejanj in nikoli nikake kvalifikacije za to mesto. Minister dr. Spahe na to interpelacijo do danes še ni odgovoril in je bil današnji dejanski napad prvi odgovor.

Gg. Svetozar Prubičević, Vencoslav Višder, Sava Kosanović in zemljoradnik Novica Saulić so takoj po napadu posetili ministrskega predsednika, da o tem obvestijo in zahtevajo od njega, da ukrene vse potrebno za zaščito poslancev, ki vrše svojo dolžnost. Če skupščinsko predsedstvo tega ne bo storilo, bodo poslanci KDK v posebnem proglasu na narod objavili, da niso varni svojega življenja v Beogradu ter bodo sami organizirali svojo obrambo. Proti napadalcu je g. Kosanović vložil tožbo.

Korupcija na račun gladijočih

Na včerajšnji popoldanski seji Narodne skupščine je opozicija razgalila zločinsko početje vladnih eksponentov pri dodeljevanju podpor gladijočim. — Novo izzivanje opozicije.

— Beograd, 5. maja. Včerajšnja popoldanska seja Narodne skupščine, ki je trajala od 17. do 20. ure, je bila še bolj viharna in burna, kakor popoldanska seja. Na popoldanski seji so bili v razpravi razni nujni predlogi, ki jih je stavila opozicija.

Prvi je prišel v razpravo predlog posl. dr. Bariše Smoljana glede spremembe in izpolnitve zakona o prehrani gladijočih. Ker je vlada pri razdeljivanju podpor za gladijoče postopala skrajno partizansko in je ponekod poverila to funkcijo velikim županom, drugod zopet oblastnim odborom, tam, kjer ni oblastni odbor niti veliki župan pristaja sedanje razmere, je pa ustanovila zopet posebne odbore. Zato je dr. Smoljan predlagal, naj se razdelitev podpor in prehrane poveri povsod oblastnim odborom, katerim naj veliki županji in odbori drugi funkciji, ki so doslej vršili ta posel, nemudoma izroče vse denar in živila. Predlog so utemeljevali poslanci gg. Smoljan, Predavec in Saulić, ki so navedli kriče primere partizanstva. Izkazalo se je, da so vladni eksponenti postopali pri razdeljevanju podpor tako pristransko, da so dobivali podpore bogataši, dočim res potrebni reveži niso bili deležni niti najmanjše podpore, če niso bili pristajali sedanje razmere. Dasi je bil predlog posl. Smoljana vseskozi utemeljen, ga je vladna večina po izjavi ministra za socialno politiko, češ da je vsa podpora že razdeljena, kratkoma odklonila. To postopanje je izzvalo pri opoziciji viharne proteste. Nastalo je strahovito prerekanje, tako, da je moral predsednik sejo prekiniti.

Po zopetni otvoritvi je prišel med drugim v razpravo tudi nujni predlog posl. g. Save Kosanovića o zlorabi pri-

izseljeniške komisarijatu. Predlagatelj je v svojem govoru navajal, da nastop komisarijat pri izdaji potnih listov zelo pristransko in da izdaje potne liste le na intervencijo beograjskih advokatov. Govornik se je zavzemal za to, da se pri izdaji potnih listov upoštevajo prošili iz pokrajin, ki imajo največje emigracijo. Zahteval je, naj se izdaja potnih listov takoj ustavi, dokler ne bodo zbrane vse prijave, za katere poteče rok dne 15. t. m., obenem pa naj pristojni minister uvede o postopanju izseljeniškega komisarijata preiskavo ter o njenih rezultatih poroča Narodni skupščini. Minister socialne politike pa je predlog kratkoma odklonil, ne da bi pri tem demantiral trditve predlagatelja, da postopa izseljeniški komisarijat pristransko.

Sele ob 7. zvečer je Narodna skupščina končno prešla na dnevni red ter na hitro roko sprejela razne zakonske predloge. Pred zaključkom se je predsednik dr. Perić predlagal, naj se g. Stepan Radića radi neparlamentarnih izrazov kaznuje z izključitvijo ob 10. sej. Vladna večina je ta predlog med viharimi protesti opozicije takoj sprejela.

Končno je skupščinski predsednik sporočil, da bodo seje Narodne skupščine odgođene do prihodnjega četrtka, ker je ta svoj predlog utemeljeval s tem, češ, da morajo skupščinski odbori končati svoje delo. Opozicija je proti tej nameri vlade najostreje protestirala, vladna večina pa je tudi ta predlog takoj sprejela. Seja je bila ob 20. zaključena. Na prihodnji seji pride v razpravo interpelacija gg. Pribičevića, Radića in Jovanovića o politiki Italije na Balkanu.

Protest proti izključitvi Stepana Radića

— Beograd, 5. maja. O priliki današnje seje pri predsedniku Narodne skupščine je g. Pribičević tudi ostro protestiral proti včerajšnji izključitvi g. Stepana Radića od skupščinskih sej. Opozoril je predsednika Narodne skupščine, da je bil Stepan Radić od njega za izjavo, radi katerih je predlagal izključitev, kaznovan že z opominom in torej ta kazni ni bila več upravičena. Razen tega pa bi bil moral skupščinski predsednik ravno tako kaznovati tudi ministra socialne politike in druge radikalne poslance, ki so s se hujšimi izrazi žalili g. Radića in ostale poslance opozicije. KDK bo sprožil takega pristranskega postopanja skupščinskega predsedstva in vladne večine še poostila svojo borbo v Narodni skupščini.

Ljubljanski občinski svet

Ima v torek 8. maja redno sejo, ki bo imela na dnevnem redu poročila finančnega odseka o nakupu Nuškove vojašnice, o pravilniku o kreditih za zgradbo malih stanovanjskih hiš, o nakupu sveta ob Vodovodni cesti, nadalje gradbenega odseka o nakupu poslopja in sveta Fr. Rozmana na Sv. Petra cesti, o raznih prizivih proti odlokom mestnega magistrata glede stavbnih dovoljenj, o odobritvi naknadnega kredita za zgradbo Delavske zbornice, o prošnji mestne občine za uporabo dovo-

ljenje 11 hiš za topničarsko vojašnico, poročilo šolskega odseka o predlogu za sestavo krajevnega šolskega odbora v Ljubljani, personalno-pravnega odseka o izvornosti 4. obč. odbornikov v naborno komisijo, o raznih prošnjah za sprejem v domovinsko zvezo, o pritožbi dr. Goršiča proti odloku mestnega magistrata glede mestnih doklad, poročili direktorja mestne zastavljavnice o preureditvi poslovnih prostorov zastavljavnice v novi mestni hiši na Poljanski cesti, o izpremembi pravil zastavljavnice, poročili socialno političnega odseka o reorganizaciji socialno političnega urada, o izpremembi ustanovnega pisma dr. Košmerljve ustanove, ter poročilo stanovanjskega odseka o ustanovitvi stanovanjskega urada.

Na dnevnem redu so tudi nujni predlogi obč. odbornikov Iv. Tavčarja in M. Kreka o podpori mestne občine za potresne oškodovance v Bolgariji, inž. Gustinčiča o prevzemu Zakotnikovih tesarjev na mestni pristani v mestno službo ter o odvzemu tesarških del tesarstvu mojustru in drugim, obč. odbornika Rebeka glede obrtnonadaljevalnega šolstva in glede pobiranja mestne užitnine na kolodvorih. V razpravi bo tudi cela vrsta raznih samostojnih predlogov. Dnev. red tajne vsebuje poročilo socialno-političnega odseka o dveh prošnjah za podelitev meščanske podpore, poročili personalnega odseka o raznih prošnjah mestnih uslužbencev, nameščencev m. ž. rešalne gimnazije in uslužbencev Mestne hranilnice, o predlogu upravnega odbora Mestne hranilnice glede izpremembe službene pragmatike za uradnike Mestne hranilnice,

Naše učiteljstvo za 8-letno šolsko obveznost

Zborovanje šestih učiteljskih društev. — Učitelji v borbi za svoje interese. — 600 udeležencev manifestacije za povzdigo ljudske prosvete.

Ljubljana, 5. maja.

Danes popoldne se je zbralo učiteljstvo iz ljubljanske okolice, da glasno manifestira za svoje gospodarske zadeve. Obenem pa tudi javno izreče svoje ogorčenje nad novim vladnim načrtom, ki hoče potisniti naše šolstvo najmanj za 50 let nazaj. Krasnega zbora se je udeležilo vse učiteljstvo, organizirano v UJU iz sledečih sreskih društev: Litija, Kamnik, Logatec Kranj, Ljubljana okolica in Ljubljana. Zboru je predsedoval najstarejši predsednik gospod Petrovec iz Kamnika.

LIKVIDACIJA UČITELJSKEGA KONVIKTA.

Ze ob 8. se je zbralo članstvo Učiteljskega konvikta, ki je pod predsedstvom g. Lapajnete iz Cerkelj razmotrivalo dosedanja položaja te prevažne ustanove. Po vsesplošnem razmotrivanju in poročilih dosedanje uprave se je sklenila razdružitev društva. Sklep je vzel članstvo soglasno na znanje.

ZA UČITELJSKI DOM KOT ZADRUŽNO USTANOVO.

Nedvomno potrebuje naše učiteljstvo, pa bodisi ljubljansko, mestno ali podeželsko, svoj učiteljski dom, ki bi bil obenem reprezentančni, nudil bi pa tudi vsemu članstvu in učiteljski deci potrebno streho za časa šolanja ali pa ob dnevnih zborovanjih ali peskih skušeni lepo razvijajočega se učiteljskega pevkega zbora. Dosedanji način zbiranja ni mogel realizirati te lepe ideje. Zahteve se bile večje, kot potrebna sredstva. Idejo bi moglo uresničiti le vse učiteljstvo, če se bo zavedalo, da je moralna dolžnost vsakega učitelja položiti svoj obolus tudi enkrat na oltar svojih težej.

Le zavest, da bo samo celokupnost zgradila dolgo pogrešano streho učiteljstvu, bo rodila popoln uspeh in dala spričevalo našemu učiteljstvu, da hoče gospodarsko pomagati tudi sebi.

POROČILA REFERENTOV.

O gospodarskih vprašanjih je referiral g. Ribičič iz Rakeka, ki je poudarjal naslednje važne misli: Javnost gleda danes na učiteljstvo kot na celoto. Zato je naša dolžnost, da dokažemo tudi javnosti, da stojimo vsi za enega in vsak za vse. Časi golega idealizma so v drugih stanovitih že davno minili. Nočemo sicer golega samopasnega materializma, mi hočemo zdaj, ko je poudarjena kultura srca, tudi v organizacijah zdravega in čvrstega idealizma na realni podlagi. Študij naših otrok ruinira gmotno vsakega podeželskega inteligenta. V obrambo moramo nastopiti s tem, da se gospodarsko osamosvojimo. Ko bi učiteljstvo storilo za svojo stanovsko korist samo del tega, kar je položilo na oltar naroda, bi bil današnji zbor lahko v lastni palači. Ves stan bi imel s tem zavarovan hrbet, če ga zadene nesreča. Saj vemo, da so v današnji dobi resolucije in protesti le prazen nič. Članstvo samo pa mora tudi prerediti svo organizacijo, kajti ta naj ne bo le arhivna zbirka našega dela.

GOVOR GOSP. LAPAJNETA.

Predsednik Učiteljskega konvikta je navedel v svojem poročilu razne zanimive momente iz dolge dobe gospodarskega boja našega učiteljstva, ki je priklopelo do vsakega leta 1917., ko je hotelo učiteljstvo stopiti zaradi slabega gmotnega položaja v stavko. Omenil je nadalje vse borbe za kruh in je podal zanimivo statistiko o razvoju učiteljskih plač in tedanjih življenjskih stroškov. Mnenje, da bo uradniška borba za kruh v naši državi poteseno rešena, je bilo napačno. Se danes mora državni uradnik reševati razne banatske »siromake« in »poplavlence«, za katere jemlje vlada še vedno neupravičene odteglaje.

O zadevi učiteljskega doma in graditve na zadržni podlagi se je govorila žalna, stvarna debata. Govorili so gđ. Malenškova, g. Brezovar iz St. Ruperta, g. Žagar, ki je poudaril važne momente iz gospodarskega gibanja nemškega učiteljstva, dalje g. Hreščak in mnogi drugi.

Zbor je odobril nato pravila in si izvolil odbor, ki mu načeluje g. Lapajne, člani pa so zastopniki vseh sreskih društev ljubljanske okolice.

ZA NEOKRBJENO NAŠO OSNOVNO SOLO.

Važna točka današnjega zborovanja je bila poleg gospodarskih vprašanj tudi strogo stanovska, ki je pa obenem tudi prevažno vprašanje vsega našega naroda. V kratkem bo parlament razpravljal o novem šolskem zakonu. Točka 9. vladnega načrta pa vsebuje oster nož, ki hoče uničiti naše dosedanje osnovnošolske pridobitve. O tej zadevi je referiral g. Mencin, ki je protestiral proti načinu, kako se hoče reševati naše šolsko vprašanje. Molč o tej zadevi bi bil greh. Zato je dolžnost celokupnega učiteljstva, da protestira v imenu našega ljudstva, predvsem kmetkega, ki bi bilo v slučaju sprejetja novega zakona naj-

bolj prizadeto. Novi načrt namreč določa samo štiriletno šolsko obveznost. Določeno je pač za ostala štiri leta skrajšanje pouka. S tem je sicer mišljeno, da bi hodili učenci po obveznih štirih letih še nadalje po enkrat na teden v šolo. Sprejete tega zakona pa bi bil kulturni samomor, za najširše plasti našega naroda, ker se pri nas niti najbolj hribovski prebivalci ne upirajo več šolnemu rednemu šolskemu obisku. Pomniti in pribiti je treba dejstvo, da se ne bo naš celokupni narod dvignil kulturno toliko časa, dokler ne bo imel na razpolago poleg dosedaj obstoječega osemletnega šolskega obiska, še raznih drugih strokovnih in gospodarskih šol. To je glasen klic našega učiteljstva. To je glasen klic nas vseh.

Soglasno so bile sprejete nato naslednje RESOLUCIJE:

Slovensko učiteljstvo sedmerih okrajnih učiteljskih društev, zborujoče dne 5. maja v Ljubljani, izjavlja, oprto na zavest, da je slovenska javnost s njim solidarna, sledeče:

1. Z vzmernim sprejemom vest o formulaciji čl. 9 projekta osn. šol. zakona glede šolske obveznosti. Zavračamo vsako misel, da bi radi neke umetne, mehanične unifikacije šolstva trpeli naši kulturni interesi ter smo si edini v tem, da se vprašanje šolske obveznosti ne da s splošno, za vso državo veljavno zakon, določbo drugače kot okvirno rešiti in so specialne, diferencirane določbe za njegovo stvarno ureitev v posameznih delih države neobhodno potrebne.

2. Zahtevamo, da pride do jasnega izraza načelo, da bodi vsak pouk v dobi splošne obveznosti v normalnih razmerah reden pouk in vsak skrben pouk izjema, glede katere je treba točnih določb, kje in v koliko so dopustne.

3. Vsako določbo, ki bi dopuščala stalno omejitve rednega pouka na prva štiri šolska leta, torej njegovo prekinjenje v dobi, ko postaja mladina šele sposobna za intenzivnejše in poklicno vsmernjen pouk, označujemo kot reakcionarno in naperjeno naravnost proti kulturnemu dvigu širokih plasti kmetkega ljudstva, brez katerega ni in ne more biti kulturnega in gospodarskega napredka naroda in države. Smatramo naravnost kot dolžnost države, da posveča dvojno skrb pouku zrelejših mladine v osn. šoli tam, kjer ji ne more nuditi nobene druge izobraževalne prilike. Vsako misel na štednjo v škoti tej mladini moramo z ogorčenjem zavrniti.

4. Pozdravljamo uvajanje osemletne šolske obveznosti v vsej državi, nočemo pa, da bi se reševal videz osemletne šole na ta način, da se ta umetno loči v nižji in višji tečaj in se za višji tečaj uvaja kak nečredni surogat rednega pouka. Bolje je po našem mnenju, da se tam, kjer obstojajo danes še nepremagljive ovire za izvedbo popolne osemletne šolske obveznosti, obvezna starost za vstop v šolo napram sedanjemu zviša za toliko, za kolikor je skrajšanje osemletnega rednega pouka trenutno neizogibno. Na vsak način mora 13- in 14letna mladina biti deležna rednega pouka.

5. Olajšave v šolskem obisku smatramo kot dopustne le pri osemletnem šolskem obisku zadnji dve šolski leti. Urejene morajo biti s potrebnimi diferencijami enotno po pokrajinah ali oblastih in ne more odločitev o njih načinu biti prepuščena krajevnim činiteljem. Za pretežno dobo šol. leta mora ostati redni, to je celodnevni, ves teden trajajoči pouk neokrnjen.

6. Ne zadovoljuje in ne pomirjuje s stališča slovenskih kulturnih interesov obljubljena garancija, da ostane redna osemletna šola, kjer je že vpeljana, nedotaknjena. Hočemo trdnih garancij za svoboden razvoj in razvoj slovenskega šolstva, hočemo, da se šolska obveznost v resni Sloveniji izenači in se vpelje šol. redni pouk tudi tam, kjer dejansko še obstoja šestletna redna šola, z dveletno ponavljalno šolo, o kateri smo vsi edini, da je še skrajni čas za njeno ukinitve.

Zatišje v Beogradu

— Beograd, 5. maja. Ker so seje Narodne skupščine odgođene in tudi skupščinski odbori ne zasedajo, je večina poslancev tekom današnjega dne odpotovala na svoje domove. Zato v Beogradu danes popoldne ni bilo nikakih važnejših dogodkov. Pozornost je vzbudil edino le današnji poset dr. Milana Stojadinovića pri g. Vukičeviću. Dr. Stojadinović je znan pasičevac in zato politični krog sklepa, da je njegov poset v zvezi s pomirjenjem med pasičevci in Vukičevićem. V nekaterih krogih zatrjujejo, da bi imel dr. Stojadinović stopiti v vlado ter bi prevzel prometno ministrstvo.

Pomagajte Bolgarom!

Gledališka kriza in gledališki lasuljar

K članku »Naše gledališče v razsulu«, ki ga je priobčil včerajšnji »Slovenec«, je poslal lasuljar Narodnega gledališča g. Emil Navinšek dopis, v katerem pojasnjuje svoje obveznosti do obeh gledališč. Navinšek je obvezan dajati za obe gledališči vse potrebne lasulje iz svoje lastne zaloge: po želji režiserja ali izralca mora napraviti tudi nove, ki odgovarjajo dotičnim vlogam. Tako n. pr. je bilo potrebno za »Inri« 21 novih lasulj in 30 novih umetnih brad, za »Hermana Celjskega« 9 novih lasulj. To se ponavlja pri vsaki večji drami ali operi in je ob takih prilikah zaposlen celoten njegov personal.

Nadalje je pogodbeno obveznost g. Navinške, da prisostvuje vsem generalnim vladam in premijeram, repizmam pa, v kolikor mu dopuščajo čas, ker ima obenem tudi nadzorstvo nad delom obeh gledališč.

Kar se tiče statistične in komparativne obveze dajati brezplačno potrebne šminke in potrebščine, poleg tega pa napravljati lajkomo zahtevane maske. Zaloza, ki jo daje lasuljar gledališču na razpolago, šteje 1250 lasulj: od teh jih ima frizerka v operi za damsko uporabo in balet čez 200. dramska frizerka pa preko 120 damskih lasulj: v letošnji sezoni je bilo skupno dosedaj izposojenih preko 23.000 lasulj.

Ako se vse to upošteva, se mesečna odškodnina v znesku 4500 Din, v katerem je započen tudi honorar za njegovo delo v gledališču, pač ne more smatrati kot neutelejen. Zlasti ker je treba ves surov material naročiti v inozemstvu in zanj plačati visoko carino.

Ako bi se bil dopisnik »Slovenca« informiral pri napadenem o dejanskem položaju, bi mu bil ta rade volje razjasnil svoje stališče, pa bi dopisnik na podlagi teh informacij gotovo opustil vsako sumničje, ali je višina njegovih prejemkov upravičena ali ne. G. Navinšek omenja tudi, da je vsakokratni upravi ponovno predlagal, naj si nabavi lasten inventar a je dobil vedno isti odgovor, da ni denarja. Nadalje omenja, da nove pogodbe doslej ni podpisal in je tudi ne bo, ker mu je uprava hotela znižati odškodnino, ki še sedaj ne odgovarja zahtevam, ki si stavlja nani. Svoj posel rad prepušči onemu, ki misli, da ga bo lahko opravičil ceneje.

Ljubljanska porota

V ponedeljek, dne 7. t. m., se prične letošnje porotno zasedanje. Poleg starca Jakob Preka, ki je tat iz navade in katerega razprava še ni določena, se bo moralo zagovarjati 8 obdolženecov.

Prva razprava bo v ponedeljek proti Antonu Kastelcu radi umora; predsedoval bo podpredsednik dež. sodišča Keršič, Kastelca bo zagovarjal odvnetnik doktor Gruden.

Drugi dan se bosta vršili dve razpravi in sicer proti Petru Frantarju radi poverbe in Franci Pravstovi radi hudodelstva goljufije.

V sredo, dne 9. t. m., se bo morala zagovarjati Marija Streharjeva tudi zaradi goljufije.

V torek bo predsednik razpravi viš. dež. sodni svetnik Mladič, v sredo pa višji svetnik Antloga. Frantarja bo zagovarjal dr. Papež, Pravstovo Milčinski, Streharjevo pa dr. Švigelj.

V četrtek, dne 10. t. m., bo sedel na porotni klopi Jože Medved radi hudodelstva oskrumbe in posilstva. Predsednikovo mesto bo zavzemal svetnik dr. Gradnik, zagovarjal bo pa obtoženca dr. Švigelj. Ta razprava bo tajna. Dalje bo ta dan zanimiva razprava proti Janezu Selanu, ponarejevalcu denarja. Zagovarjal ga bo dr. Novak.

V petek dne 11. t. m. se bo zagovarjal Stanko Kuralt radi uboja, v soboto 12. maja pa Pepca Ramovševa, ki je obdolžen velike tatvine pri trgovcu Sossu. Za to razpravo, kot za Selanovo, se posebno zanima vsa javnost.

Kuraltu bo zagovarjal dr. Frlan. Ramovševa pa Mitčinski. V petek bo predsednik razpravi višji svetnik dr. Kaiser, a v soboto pa svetnik dr. Gaber.

Briand ozdravel

Paris, 4. maja. (be.) Zunanji minister Briand je popolnoma ozdravel.

Velika železniška nesreča v Rumuniji

Bukarešta, 4. maja. g. Danes popoldne sta trčila na železniški progi med postajama Balas in Konstanco dva tovorna vlaka. Stroja in 6 vagonov je bilo popolnoma razbitih. Nekaj oseb je bilo lahko ranjenih. Škoda je znatna.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 800, Berlin 13.5925, London 277.31, Milan 299.14, Pariz 223.75, Praga 168.25, Curih 10.95.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Dunaj 800, Berlin 13.5925, London 277.31, Milan 299.14, Pariz 223.75, Praga 168.25, Curih 10.95.

Curih: Beograd 9.1320, Dunaj 73.05, Berlin 124.10, Milan 27.33, London 25.3250, New York 518.90, Pariz 20.43, Praga 15.30.

Ureditve delovnega časa v trgovskih in obrtnih obratih

Včeraj je bila podpisana uredba, ki ureja delovni čas v posameznih panogah trgovine, obrti in industrije. — 8, 9 in 10 urni delovnik. — Ženskam in mladini pod 18. leti prepovedano nočno delo od 10. zvečer do 5. jutraj.

Minister socialne politike Ceda Radović in minister trgovine dr. Spaho sta podpisala včeraj uredbu o delovnem času pomožnega osebja v trgovskih in obrtnih obratih ozir. podjetjih, kakor tudi o času odpiranja in zapiranja obratov. Inspektor ministarstva socialne politike Dušan Jeremič je o tej uredbi podal včeraj beograjskim novinarjem naslednja pojasnila:

Uredba je izdelana v sporazumu z ministrstvom trgovine in industrije. Izdelana je na podlagi kompromisa in njena definitivna redakcija je bila izvršena na podlagi mnenja delavskih in delodajalskih zbornic. kakor tudi na podlagi pripomb od njihove strani na konferenci, sklicani od ministrstva socialne politike ter ministrstva trgovine in industrije 7. in 8. februarja t. l. Pri njeni sestavi so se upoštevale mednarodne obveznosti, ki jih je naša država prevzela v smislu določb mirovne pogodbe, kakor tudi obstoječi zakonski predpisi v naši državi. Uredba ureja kot glavno vprašanje delovni čas pomožnega osebja v trgovskih in obrtnih obratih ozir. podjetjih in sicer za delavke, nedelje in državne ter verske praznike, kakor tudi čas odpiranja in zapiranja obratov v teh dneh ter vprašanja, ki so v tesni zvezi z njimi.

Uredba vsebuje tudi prepoved dela v pekarnah, določa delovni čas pri gradbenih delih ter prepoveduje nočno delo žensk brez razlike starosti in moške mladine pod 18. leti starosti. Glede na delovni čas pomožnega osebja predpisuje v načelu 9 - urni delovnik. Izjemno je 8 urni delovnik uveljavljen za pomožno osebje v vseh bančnih, zavarovalnih in sličnih podjetjih, v katerih je poslovanje organizirano kakor v bankah, v podjetjih za iztovarjanje in natovarjanje blaga na železnicih, v rečnih pristaniščih ali morskimi lukah, pri delih v tunelih, ke-sonih, v vseh vrstah grafične obrti, v pralnicah perila in zavodih za higiensko čiščenje ter barvanje oblek ali perila, v podjetjih, ki vrše barvanje usnja, v urarskih, juvelirskih, zlatarskih, kolarskih, ključavničarskih, kotlarskih, orodniških delavnicah in obrtnih livnicah kovin, v obratih za brušenje rezil, v kamnoseških obratih, v obratih za predelavo kovin in svinca ter izdelavo akumulacij, v brusilnicah stekla, v pekarnah, pri natakarskih poslih, v obratih, v katerih se sploh dela s svincom ali živim srebrom, kakor tudi v delavnicah zrcal, v livnicah predmetov iz svinca, električnih in steklastih delavnicah ter ostalih delavnicah, ki delajo s svincom ali živim srebrom ter njihovimi spojinami ali legurami, v delavnicah za predelavo živalskih odpadkov, v delavnicah za izdelavo lepil, glavnikov, ščetk in predelavo črev.

Deseturni delavnik je uveljavljen v prodajalnih življenjskih potrebščin, kolonialnega blaga, delicatess, rib in v branjarijah, v samostojnih tobačnih trafikah, razen v podružnih prodajalnih tobačnih, v obratih za prodajo novic, revij, časopisov in cvetličnih obratih, v podjetjih, ki se bavijo z mlekarstvom. Če je v posameznih panogah trgovskih in obrtnih obratih uveden krajši delovni čas za pomožno osebje, bo veljal ta delovni čas za pomožno osebje vseh obratov teh panog v dotični oblasti.

Nedeljski počitek je uveljavljen v načelu povsod, izjemno kraje s manj kot 10.000 prebivalci, in sicer z gotovimi omejitvami. Možnost teh izjem določa tudi sam zakon o zaščiti delavcev ter z ozirom na to niso kršeni zakonski predpisi tega zakona.

Za odpiranje in zapiranje trgovskih in obrtnih obratov je določena meja časa, pred katero in po kateri ne smejo biti obrati odprti. Ta časovna meja je od 1. oktobra do 31. marca od 7. jutraj do 7. zvečer z opoldanskim odmorom najmanj 1 ure v času od 12. do 3. popoldne. Za čas od 1. aprila do 30. septembra je ta meja določena na 6. uro jutraj in 8. uro zvečer, za kraje v Dalmaciji v poletnem času na 4. jutraj in 10. zvečer. Veliki župani bodo morali v roku dveh mesecev od dneva objave te uredbe s posebno naredbo določiti v navedenih mejah točneje čas odpiranja in zapiranja obratov po zasilanju pristojnih delodajalskih in delavskih zbornic. To svojo naredbo so dolžni tudi dostaviti inspektorju dela ministrstva trgovine in ministrstva socialne politike. V splošnem je važno pripomniti, da določa uredba, da se ima čas, v katerem so odprti obrati, strinjati z delovnim časom pomožnega osebja, ki je določen za dotično kategorijo podjetja. Za podjetja, kjer bi bilo to nemogoče izvesti, se določa, da sme razlika med časom odpiranja in zapiranja obratov ter delovnim časom znašati največ 1 uro na dan. Nadalje je delo v pekarnah prepovedano od 4. popoldne v soboto do 4. jutraj v ponedeljek.

Nočno delo je prepovedano za ženske brez razlike starosti in za moško mladino pod 18. leti v času od 10. zvečer do 5. jutraj.

Za gradbeno dela je določen povprečno 8urni delovni čas, računano za dobo treh mesecev, tako, da v posameznih dneh ne sme presegati deseturnega normalnega delovnega časa. Razen tega se dovoljujejo še dve uri prekournega dela na dan za isto dobo. Mladini pod 18. leti je zagotovljen 8urni delovnik, kakor tudi popolni nedeljski počitek ter obveznost obiskovanja strokovnih šol.

Cisti
osvežuje, desinficira želodec in čreva

Odstranjuje
žeravico (zgago),
napetost,
vzpehanje,
katar

Izdeluje
Laboratorij
Alga - Sušak

Za 2 poskusna omota priložite naročilo
10 Din v znakmah.

Dobiva se po vseh lekarnah. omot
za 4 Din.

pak starši sami. Nemci v Sloveniji so kot ostanek fevdalizma in pa industrializacije, ki naj smoteno ponemči naše kraje (Ruše) gospodarsko močni. Sedaj jim je dana možnost, da vplivajo na od Nemcev gospodarsko odvisne vinarje (Haloze!) in malodelavsko prebivalstvo (severne Slovenske gorice, Nasora, Sladki vrh itd.), da vstopajo v nemške manjšinske šole kljub temu, da so oni Slovenci po krvi. S tem je dala Jugoslavija Nemcem možnost, da potom svojega gospodarskega in socialnega položaja še neopustijo, pred vsem pa obmeje Slovence spravijo v manjšinske šole in jih tako nemškizirajo. Ta naredba naše vlade je bila mogoče prebiralna, Nemcem preveč popustljiva, preveč naklonjena. Kajti toleranca naših Nemcev in Slovencev, bivših štajerciancev, je pisaka. Se danes imamo na naši severni meji ljudi, ki iz principa kljub kaznim, ne pošiljajo svojih otrok v »srbsko« šolo, temveč jih držijo trmasto doma, analfabete! Eto kandidata za Morocuttijevo manjšinsko šolo! To se dogaja pokrdno uro hoda od Sent Ilja P. Morocutti, bo kot iskren pristav sporazuma z Nemci in Jugoslavi gotovo jasno objasnili psihološko in politično ozadje takih slučajev! Objasnili pa bo tudi slučaj, kjer akademsko izobraženi ljudje zaporedoma žalijo in grdi našo državo in to njegov kolega! Kje je tu naklonjenost do države? A kljub vsemu temu je jugoslovanska vlada, da omogoči mednarodni in narodni sporazum izdala odlok, da odločajo o narodnosti otrok starši. Po 10 letih narodne države je Slovenec zopet izpostavljen germanizaciji; pa pride Morocutti in govori v berlinski »Germania« o jugoslovanski Južni Tirolski in šolski revščini Nemcev v Sloveniji. To je za nas in za vse naše sporazumno stremiljenje udarec s kolkom!

Morocutti navaja, da imamo v Mariboru 6512 Nemcev in 3 deške in 3 deške paralelne razrede, da pa nima niti Ptui, niti Celje ne enega nemškega paralelnega ljudskega razreda. P. Morocutti! Kje na svetu ima 60 dečkov in 61 dekle toliko razredov kot v Mariboru? Relativno visoko število mariborskih Nemcev pa je dokaz, kako širokogrudna je jugoslovanska statistika, ki omogoča breznačajnim nemškutarjem vpisati se za Nemca. V celem pujskem srezu je samo 40 nemških otrok, v celiskem pa 51, vsled česar je razumljivo, da ni niti za pujsko, niti za celjsko mesto nobenega ljudskošolskega razreda.

Slovenštajerska nemškutarija — g. Morocutti, ali Vam je znana razlika med nemškutarjem in Nemcem? — ali pa nemški priseljenci so pod Avstrijo vedno kričali, da so zatirani, čeprav so imeli vsega dovolj. 50.000 Nemcev je pred vojno na Slov. Štajerskem imelo 7 srednjih šol in 3 učiteljske. Dvoje učiteljskih za 54 javnih in 34 privatnih nemških ljudskih šol! P. Morocutti, ali ni to teater prav tak, kot ga gošite vi in vaši sodruzi s sporazumom? Naša liberalna ljudska šolska politika našim Nemcem ni všeč, ker je za nje prepametna. Potem, ko je naša vlada rešila vprašanje manjšinske ljudske šole izredno velepotepno za Nemce, zahteva Morocutti, da bo rešitev »resna in poštena«, še rešitev srednješolskega vprašanja. Ugodimo mu! v mariborski oblasti imamo na učiteljskih 7, na gimnazijah 21, na realni 46, na vseh realnih gimnazijah pa 43 nemških obiskovalcev. Kaj hočete g. Morocutti za ta števila v Mariboru dvoje nemških učiteljskih, v Ptuiju realno, v Celju realno, v Trbovljah humanistično gimnazijo in v Kočevju pa nemško univerzo? Gosp. predsednik najbrže ni prav nič informiran o nemških srednjih šolah v Vojvodini, katere so na razpolago nemšk. dijakom iz Slovenije. Ko se bo informiral o tem, bo videl, da je kot vprašanje šolskih vrtec, ljudskih šol, rešeno pri nas najliberalneje tudi vprašanje nemškega srednjega šolstva. P. primera med slovenskimi štajerci pod Avstrijo in Nemci v Jugoslaviji, na katero je »Germania« g. Morocutti zaenkrat še pozabil, bo Nemci odkrili našo manjšinsko politiko, pa tudi Morocutti.

Prav tako, kot brez rešenega vprašanja ljudskih in srednjih šol, se ne da urediti manjšinskega vprašanja v Sloveniji, dokler

se ne reši vprašanje nemških meščanskih šol. V celj mariborski oblasti obiskuje meščansko šolo 172 (+ 4 v Čakovcu) nemških otrok. Pred štirimi leti so Nemci agitirali v Mariboru z vsemi silami, da zberejo 30 meščansko - šolskih otrok za otvoritev prvega razreda. Z največjo agitacijo so zbrali za prvi meščanskošolski razred štirindvaj-

set otrok. In gospod Morocutti bo gotovo vedel, kako je bilo z ustanovitvijo nemških gimnazijskih razredov v Ljubljani? Ali pa je na to že pozabil in zato o tem v javnosti, posebno še v Nemčiji, ne govori. Naprej za še drugič: Za danes: Medice, cura te Ipsum!

Pisane zgodbe iz naših krajev

Strašen očetomor. — Drava narašča. — Strašna smrt brodomcev na morju. — Velika korupcijska afera. — Tragikomična zabava dveh mladeničev. — Samomor delavke.

Iz Subotice poročajo, da je tamošnja policija odkrila včeraj strašen očetomor. Pred dvema mesecema je umrl posestnik Ivan Bačić iz Bilkovca pri Subotici. Našli so ga v njegovi sobi nezavestnega v mlaki krvi. Njegova žena je stopila v sobo in ko je zagledala truplo svojega moža v krvi na tleh, je začela obupno kričati. V sobo je stopil njen sin Ivan in priznal mater, da je on umoril očeta, ker je živel z njim v večnem prepiru. Pri umoru sta sinu pomagala oba hlapca. Sin je tudi takoj zagrozil mater, da ubije tudi njo, če ga izda. Mati je iz strahu pred zločin-skim sinom dolgo molčala, slednji jo je pa v est tako pekla, da je prijavila pisмено policiji zločin s vojeja sina. Policija je takoj aretirala sina in oba hlapca, ki sta mu pomagala umoriti očeta. Vsi trije so umor tajili, ko so jih zaslišali. Včeraj je bilo skshumirano truplo umorjenega Bačića. Zdravniki so ugotovili, da ga je nekdo udaril s topim predmetom po glavi in mu razbil lobanjo. Smrt je nastopila hipoma. Policiji se je javil tudi Bačićev sosed, ki je izjavil, da je videl na dan smrti starega Bačića kri na sinovem vratu. Sedaj policija išče zdravnika, ki je umorjenega Bačića po smrti pregledal in dovolil njegov pokop, ker se zdi, da je tudi ta zapleten v strašen očetomor.

Iz Ostjeka poročajo, da Drava neprestano raste. Od četrtika je narasla za 90 cm in dosega tako višino 270 cm. Do katastrofalne višine manjka samo še 180 cm. Pred dvema letoma je namreč Drava pri višini 450 cm preplavila vso Podravino, pri višini 490 cm je pa porušila vse nasipe in hiše. Ker neprestano dežuje, se je batil poplav. Voda bo naraščala in v nekaj dneh lahko postane porast usodopolen. Nasipe so popravili in utrdili in je upati, da bodo vzdržali veliki naval vodnih mas.

Nedavno smo poročali o katastrofi jadrnice »Sv. Vlah«. Iz Dubrovnika javljajo sedaj podrobnosti o tej strašni pomorski nesreči. Brodomolci so ostali nad 20 ur v vodi na odprtem morju, boreč se z valovi in držeč se za prevrnjeno jadrnico. Borba je bila obupna, majstarejši mornar, 69letni Peter Gjurovič, je še isto noč oslabil in so ga valovi pogotnili. Druga dva mornarja, 15letni Peter in 17letni Marko Benković, sta vzdržala vso noč, proti jutru sta pa tudi ta dva omagala in morje in je požrlo. Edini rešeni mornar Nikola Stjepić se je rešil samo zato, ker mu je uspelo, da se je privezal na prevrnjeno ladjico. K sreči je na kraj nesreče zgodaj jutraj priplula jadrnica »Marija Stomorja« in je Stjepića vzela na krov. Truplo enega mornarja so našli pri Lumbardi, dele razbite jadrnice pa pri Vrliki na otoku Korčuli.

Poročali smo že o veliki korupcijski aferi v Mostarju in gataškem srezu z dodeljevanjem gozdnih kompleksov. V zvezi s to umazano afero je bil aretiran Milan Govedarica. Državni pravdnik je uvedel olsežno preiskavo in so bili aretirani še drugi krivci in sicer Peter Glogovac, Nikola Bedanović in Ilija Popović. Preiskava je ugotovila, da so oropali državo in to na račun pogorelec v gataškem srezu iz l. 1914. In 1915. Po prevratu je država podelila pogorelcem večje in manjše gozdne komplekse, da bi si zgradili nove domove, ker je na večina umrla od tifusa v Bihaču. Doboju in na Madžarskem, se niso mogli poslužiti te ugodnosti. Milan Govedarica in njegovi pajdaši so pa za majhno ceno pokupili gozdove pogorelcov in jih nato prodajali naprej za drag denar. Prodajali so les in drva v Italijo in Grško. Jemali so na imena že umrlih pogorelcov les in ponarejali njih polnomočja. Ker so imeli dobre zveze z Beogradom, so jim vse sleparije uspelo in dobili so na račun pogorelcov ogromne množine lesa. Tako so državo oškodovali za več milijonov dinarjev. Državni pravdnik je uvedel strogo preiskavo, ki bo spravila na dan še mnogo korupcijskega blata.

Prednočnim se je pripeljal v Zagreb Anglež Adam James, generalni direktor tvrdke Norbert Weiss. Avto je pustil na cesti in je stopil v kavarno na črno kavo. V kavarni je ostal kake pol ure in nima se je začudil, ko je zapustil kavarno in svojega voza ni več našel pred kavarno. Še preden je mogel obvestiti policijo o tatvini avtomobila, je neki stražnik našel direktorjev voz popolnoma razbit na vogalu Haučikove in Mihanovičeve ulice kraj botaničnega vrta. Ko je direktor stopil v kavarno, sta prišla mimo dva mladeniča, neki privatni uradnik in neki slušatelj trgovske akademije. Ko sta opazila, da v avtu ni šoferja, sta stopila v voz in ga pogledala ter odirjala z največjo brzino po zagrebških ulicah. Ker pa avto ni imel oči in sta tudi šo-

ferja slabo videla, ker sta bila okajena, se je zaletel v plinsko svetilko na vogalu Haučikove in Mihanovičeve ulice. Avto se je odbil in treščil v zid botaničnega vrta, kjer je obstal ves razbit. Ko se je avto zaletel v plinsko svetilko, sta padla oba šoferja z voza in obležala nezavestna. K sreči so prišli mimo ponočnjaki, ki so poklicali rešilni voz, ki je ponesrečenca odpeljal v bolnico. Oba sta težko ranjena in bosta romala v zapor, ko ozdravita. Škoda razbitega avta znaša 70 tisoč Din.

Prednočnim je skušala izvršiti samomor 19letna Marija Rusman iz Knežje ulice v Zagrebu. Bila je delavka v neki tovarni in ko se je vrnila z dela, je ostala nekaj ur v sobi, potem je pa zapustila hišo in kupila stekleničico ocetne kisline. Nato se je vrnila in ko so njeni domači legli spat, je izpilila stруп. Delavka je kmalu začela javkati in stokati od bolečin. Na njeno klicanje na pomoč so prišli sosedi in poklicali rešilno postajo. Izprli so ji želodec in jo rešili. Vzrok poizkuse-nega samomora je bila nesrečna ljubezen.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 5. maja 1928; katoličani: Pij V.; pravoslavni: 22. aprila Desirad.

Jutri: Nedelja, 6. maja 1928; katoličani: Zdemir; pravoslavni: 23. aprila Džurdžev dan.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Zaprtje.
Opera: Marta (ljudska predstava).
Kino Matika: »Moč ljubavi«.
Kino Ideal: »Grad strahov«.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bohinje, Rimska cesta in Lev'stek, Resljeva cesta.

Občni zbor Kola jahačev

Snoči se je vršil v restavraciji Zvezda ob oblihi udeležbi članov občni zbor Kola jahačev in vozačev prestolonaslednik Peter v Ljubljani. Zborovanje je otvoril predsednik, brigadni general g. Vuković, ki je pozdravil člane in se zahvalil za obilno udeležbo z željo, da bi se mlado društvo uspešno razvijalo in da bi bilo zanimanje za to lepo panogo sporta čim večje.

O delovanju Kola od zadnjega občnega zbora je poročal predsednik eksekutive g. dr. Fritz Luckmann, ki je omenjal, da se je Kolu posrečilo dobiti v našem jahalnicu na Bleiweisovi cesti, ki jo je primerno uredilo tako, da odgovarja vsem zahtevam jahalnega sporta. Kolo je kupilo dva konja, enega je pa dal na razpolago ravnatelji g. Praprotnik tako, da razpolaga kolo zdaj s tremi konji. Lastne konje so dali Kolu na razpolago tudi nekateri častniki ljubljanske garnizije, za kar se jim je predsednik eksekutive v imenu Kola iskreno zahvalil.

Lanske dirke so v sportnem in gnoimnem pogledu dobro uspelo, obimstvo pa ni bilo povsem zadovoljno, ker drugi dan ni bilo na sporedu galopnih dirk. Letos priredi Kolo zopet velike konjske dirke na vojaškem vežbališču in sicer 30. junija in 1. julija. Zanimive bodo tem bolj, ker se bo prvič odločila v Ljubljani zmaga v jugoslovanskem derbju in ker bodo oba dneva na sporedu galopne dirke, katerih se udeležijo najboljši jahači s svojimi dirkalnimi konji. 17. junija pa priredi Kolo na igrišču Ilirije nekako revilo svojih moči, pri kateri nastopijo večinoma člani Kola z raznimi zanimivimi jahalnimi točkami. Na obe prireditvi že zdaj opozarjamo ljubitelje viteškega sporta in občinstvo sploh, ker bosta nedvomno zelo zanimivi.

Po poročilu blaginjaka g. Janušića je bilo glasom pravil izbranih 6 članov odbora, ki so bili na ponovno izvoljeni. V odbor so bili izvoljeni 4 novi člani in sicer poveljnik 16. artiljerijskega polka polkovnik Jovanović, načelnik kavalerijskega oddelka dravske divizije podpolkovnik Radivojevič bančni ravnatelj dr. Fran Keržan in prof. Detela. Ob zaključku občnega zbora je član odbora g. dr. Lovrenčič predlagal, naj se pošlje pokrovitelju Kola prestolonasledniku vdanostno brzojavko, kar so zborovalci z navdušenjem sprejeli.

Revije

»Trgovski Tovariš« Izšla je 4. številka »Trgovskega tovariša«, strokovnega glasila naših trgovcev in trgovskega društva »Merkur«. Zadržna številka vsebuje aktualno gradivo. Posebno zanimiv je članek predsednika društva »Merkur« dr. Franca Windi-scherja »Zadeve naše trgovine«. Poleg tega sodelujejo s svojimi prispevki dr. J. Bohinc, Anton Podgoršek, Vladimir Murko in drugi. »Trgovski Tovariš« izhaja v Ljubljani in se naračuna: Gradisce 17. Celoletna na ročnina znaša 36 Din, posamezna številka pa 5 Din.

»Šumarski list.« Izšla je 5. številka »Šumarskega lista«, glasila jugoslovanskih šumarjev. Vsebuje je sledeča: Šacki: Smolarenje na Poljskem; Kovčević: Sušenje hrastov. — Trgovina in industrija. — Izločisanje šum. — Šumarska politika in uprava. — Lovstvo in drugo. — »Šumarski list« se naračuna v Beogradu.

Naši Nemci, narodni sporazum in tujina

Znani nemški šovinist dr. Morocutti je objavil v berlinskem listu »Germania« članek, ki zelo tendenciozno in subjektivno obravnava šolske razmere na Spodnjem Štajerskem in slika naše štajerske Nemce kot zapostavljene, v nacionalnem in kulturnem pogledu brezpravno narodno manjšino. Ta članek mora naleteti med Slovenci na splošno ogorčenje tem bolj, ker hujša proti nam Nemce v Avstriji in Nemčiji, s katerimi je Jugoslavija zadnje čase v prijateljskih odnosih. Priobčujemo odgovor na ta izpad nemškega šovinista, ki misli, da smo Slovenci barbari in da posnemamo fašistične metode. Odgovor je napisal znani delavec na narodnem in kulturnem polju prof. Baš.

Nemce je prinesel v Slovenijo srednjeveški fevdalizem in veter habsburske birokracije. Poleg zgodovine dokazuje to tudi staro mariborsko pokopališče, na katerem je večina pokopanih Nemcev priseljencev. S propadom fevdalizma in z razsulom nemške Avstrije je v Sloveniji čisto naravno pedo število zastopnikov fevdalcev, skoro izginila pa je importirana habsburska birokracija. Vdržati se da nemstvo v Sloveniji samo z neaktiviranjem reakcije, kar pa je proti duhu časa in proti najprimitivnejšemu prirodnemu pravu. Naravni razvoji, brez nasilja, bo Nemce v Sloveniji polagoma za vedno eliminiral iz javnega življenja, ker oni niso zvezani s slovensko grudo, med tem ko segajo korenine Slovencev na lastni zemlji do pekla.

Tega razvoja pa ne more razumeti in uvideti neki Camillo Morocutti, ki je po svojem navihmem in predosmišljitih desetletnem razvoju sličen Luschnu in pa Zingarelliju. Razlika je samo v tem, da informirata zadnja dva svoje rojake Nemce — Luschn in bil Slovenec — in Italijane kaj evropska politična vseznala, med tem ko stopi Morocutti s šentiljskega križa, da s patosom mučeništva — on uradni zdravnik — informira s pismom in tudi z besedo usmiljeno Nemčijo o usmiljenosti vrednih Nemcev v Sloveniji. In klič: Nemčija, pomagaj Nemcem — reče večnoma bivšim Slovincem, torej nemškutarjem — v Sloveniji je južno - tirolske šolske revščine! Slovenski Nemci niso nobenih nemških vrtec, skoro nobenih ljudskih in nobenih srednjih šol!

Morocutti trdi, da nimajo Nemci v Sloveniji nobenega otroškega vrta. Tam, kjer Nemcev ni, res ni nemških otroških vrtec. Vprašam pa šentiljskega zdravnika, ali ne ve, da imamo v Sloveniji celo otroški vr-

tec, ki ga vodijo ne Jugoslavlani, ampak avstrijski državljani, ki prav po graško obvladajo slovenščino in ki vzgajajo v graški »slovenščini« 40 otrok. In sedaj vprašam, kako dolgo si bo še upal trdit šentiljski prijatelj narodnega sporazuma, da vlada pri nas južnotirolske razmere in da nimajo Nemci nobenega otroškega vrta? Ker pa vemo, da želi Morocutti z nami resničnem sporazum po načelih društva narodov in da o stvari še ni bil informiran, smo sigurni, da bo v tem oziru svoje trditve sam javno korigiral. O tem, kje se nahajata tak nemški otroški vrtec, se najlažje informira v Gradcu! Da pa je Morocutti et contestibus sporazum v duhu društva narodov samo začasno potrebno zlo, kažejo njegova izjavljanja glede ljudske šolstva.

Suiferajske ljudske šole je narodna jugoslovanska država zaprla, ker je njihov edini raison d'etre obstojal v germanizaciji, in to — to je treba enkrat za vselej poudariti — otrok socialno slabih, gospodarsko odvisnih slojev, delavca, vinarja in malega kmetja. Vprašam zopet gospoda predsednika: Ali je s sporazumnim življenjem med narodi denacionalizacija edinega avtokratskega prebivalstva po življu, ki predstavlja relikte socialnih in političnih režimov, ki pa že spadajo v zgodovino — sploh združljiva in to na katerikoli etični podlagi? In kako je denacionalizacija v skladu s prirodnim pravom? Odgovor da na ta vprašanja edino sofistika kaknega sedinega geografa, ki pozna prilike edino iz statistik a la Steger za Slovensko Štajersko ali pa Penck za Poznanjsko in zahodno Prusko. Ta pa ne drži.

Jugoslovanske oblasti so zaprle preko 30 javnih ljudskih šol. Nemci, ki so prišli k nam z režimom, so s polomom Avstrije zopet večinoma sami odšli v svojo domovino. Tako nemških otrok naenkrat ni bilo in nemške šole so postale nepotrebne, odveč, vsled česar so jih oblasti zaprle. Obstojale pa pri nas manjšinske šole. Za otvoritev razreda je potrebno 30 otrok, katerih starši so Nemci. Naloga šolske oblasti je bila do letos, da ugotavlja, da so stariji manjšinske narodnosti. Ker pa imajo Nemci le redkokje 30 šolobveznih otrok, zato ni mnogo manjšinskih otrok, zato ni mnogo manjšinskih šol. Najgostele so na Kočevskem, o katerih pa Morocutti samo mimogrede govori; ali so mu predale? Pri vsem tem se moramo zavedati, da je vsa znanja priznastvo slovenskih Nemcev do Jugoslavije samo taktika. Na ta način si hočejo v novi državi zagotoviti tja: s svojo znanjo naklonjenostjo do naše države so dosegli, da odločajo od sedaj o vstopu v manjšinske šole ne več šolske oblasti, am-

V observatoriju pod Triglavom

Kako je urejena potresna opazovalnica pod Triglavom — Potresi se pojavljajo periodično. — Točno se ne da napovedati, kdaj in kje nastane potres.

Ker so nastali zadnje čase na Balkanu in v njegovi neposredni bližini katastrofalni potresi in ker je Italijan Bendori napovedal začetek in konec maja nove močne potrese, smo se obrnili na prof. Belarja, da nam pojasni, kaj je z napovedovanjem potresov in kako nastanejo potresne katastrofe. Seizmologija se ni povsem razvila veda in mnjenja o potresih, zlasti pa o napovedovanju potresnih katastrof so med strokovnjaki deljena. Lajka zanima seveda najbolj vprašanje, je li mogoče točno napovedati kje in kdaj nastane potres. Bendori trdi, da je to mogoče, strokovnjaki mu pa sploh odrekajo pravico govoriti o potresih, ker nima potrebnih izobrazbe. Tudi prof. Belar pravi, da so Bendorijeve napovedi šarlatanstvo.

Na Balkanu vladajo ne baš urejene in idealne razmere. Vse mogoče krize se množijo in razburjajo uboge Balkance. In zdi se, da se je spuntala tudi majka zemlja. V njeni notranjosti ni vse v redu. Kdo ve, kakšne revolucije so izbruhnile v osrčju zemlje, ki se manifestirajo na zemeljski površini kot potresi, ki so prava šiba božja za zemljane. Letos se pojavljajo potresi predvsem na Balkanu. H krizam vseh vrst se je pridružila še ta elementarna sila, ki zamore v trenutku porušiti delo in stvarjanje celih človeških generacij.

Tudi pri nas v Sloveniji se je zadnje čase mnogo pisalo in govorilo o potresih. Saj se žive številni ljubljanci, ki so bili priča ko je l. 1895 močan potres porušil Ljubljano. Zato je razumljivo, da ljudje s strahom in trepetom bero o katastrofalnih potresih v južnem delu Balkana, boječ se, da bi se pojavili zopet pri nas kakor pred 32 leti.

Človek, ki neprestano raje v neznano in tajno kakor krt pod zemljo, je pa izumil aparate, s katerimi more nadzorovati, kaj se godi v zemeljski notranjosti in tako je nastala posebna veda, seizmologija, ki proučuje vse potresne pojave. Seizmologija je prav za prav stara znanstvena disciplina, saj so revolucije v notranjosti naše zemlje proučevali že stari Kitajci. Ti so tudi že imeli primitivne naprave, ki so registrirale potrese. Pri nas Slovenci se je seizmologija razvila razmeroma pozno. Šele potres, ki je zrušil staro Ljubljano, je dal povod, da se je ustanovila prva seizmološka postaja in njen ustanovitelj je bil prof. Belar. Tega samotarja pod Triglavom je obiskal naš urednik. Prof. Belar samotarji v svoji vili pod Triglavom, ki jo je spremenil v seizmološki observatorij. Imamo tudi že več strokovnjakov, ki se pečajo s pojavi v notranjosti zemlje in posvečajo vso pozornost seizmologiji tako, da Slovenci tudi v tem pogledu ne zaostajamo za drugimi narodi.

Ce se z vlakom pelješ čez Jesenice do Podhoda, imaš le še dobrih 10 minut do Belarjevega observatorija pod Triglavom. Ze od daleč zagledaš prijazno vilo z velikim napisom »Observatorij«. Obdaja jo obešnji vrt z vodomotom in gredami z najredkejšimi planinskimi rastlinami. Po pravici se prof. Belar imenuje samotar, kajti okoli njegovega observatorija vlada tajinstven mir. Čuti se le pomladni vetrč, ki nalahno pripogiba vejevje tega nad vse romantičnega dela naše krasne Gorenjske. Spomladansko sonce obseva livade in iz sleherne bilke diha pomladanska življenja.

Ta tajinstvena pomladanska samota prevzame človeka, ko vstopi na vrt in se približa Belarjevemu observatoriju. Blagodejna samota vsepovsod. In kar dobro do človeku, ko v podzemlju zagleda Belarjevo oskrbnico. Tudi tej se pozna, da živi v samoti. Mirno gleda obiskovalca in se prijazno smehlja.

— Gospod profesor pride takoj.

Oskrbnica se umakne in zopet te obdaja blagodejna in hkrati neprijetna samota. Kar se pojavi na terasi samotar prof. Belar. Ze malo osivel je, a vendar odlično in energično stoji na terasi in s prijaznim nasmehom ter uljudno gesto povabi gosta na teraso.

— Sam sem tukaj in me veseli, če me kdo obišče. Smotam kakor tistile moj edini tovariš. Profesor pokaže na samotarja Triglav, ki ga obseva sonce, vsega še s snegom pokritega. Na vratih, ki vodijo v sobe, je napis: Tih, tiho, tu živi človek — samotar, ki s svojimi aparati prisluškuje, kaj se snuje v osrčju zemlje.

Ko se naš urednik ni mogel načuditi prirodni lepoti, ki se nudi raz terase vile, je g. profesor dejal: Vidite, sedaj je ravno sto let, odkar se je baš tukaj mudil veliki angleški fizik Davy in je v nekem spisu ugotovil, da je tu krasota, ki ji ni para. Pred 100 leti je Davy znanstveno proučeval to ozemlje in lovil ribe v Savici. Tudi jaz ljubim to zemljo, posebno pa Triglav, na katerem sem bil zadnjikrat že dvaindesetlet. Belar ve povedati o vsakem hribu in vsakem prirodnem pojavu okoli njegovega observatorija.

— Ko je leta 1906 katastrofalen potres porušil vsa bivališča okoli Vezuva in tudi Neapelj in je razburil tamošnje prebivalstvo, da je panično bežalo na vse strani, pravi prof. Belar, sem s svojimi seizmografi zasledoval vse faze potresa in telegrafično obvestil razburjeno prebivalstvo, da se je notranjost zemlje pomirila in je maksimum prekoračen. Ravno tako sem storil pred tedni, ko je potres porušil del Bolgarije. Prebivalstvo okoli Neaplja je pomirilo moj telegram in sam italijanski kralj se mi je pisмено zahvalil. Zanimivo je, da sem to pismo nedavno porabil za potni list. Ko sem šel čez mejo v Belo Peč, me je ustavila italijanska straža in zahtevala legitimacijo in potni list. Pokazal sem samo kraljevo

pismo in vojak me je strumno pozdravil ter pustil čez mejo.

— Kaj menite, g. profesor, o italijanskem preroku potresov Bendoriju?

— Potrese napovedati naprej je prav za prav mogoče, šarlatanstvo pa je, če seizmolog pri tem pove natančno tudi kraj in čas potresa. Kakor vse v vsmerju in na zemlji, tako se tudi potresi pojavljajo po nekakih zakonih periodično. Vendar je seizmologija še premalo razvita, da bi bilo mogoče natančno naprej napovedati, kdaj se sesujejo notranje zemeljske plasti, ali kdaj in kje nastane eksplozija v osrčju zemlje. Potrese v splošnem napovedujem tudi jaz. V nekaterih konah se ponavljajo periodično. Ljubsko polje je n. pr. potresno ozemlje in čez kakih 100 let bo tu zopet potres. Zanimivo je, da se okoli Ljubljane pojavijo potresi vedno meseca februarja. S potresnimi prognozami se ne bavim v principu. Edino londonskemu »Daily Mailu«, čigar stalni dopisnik sem, pošiljam potresne prognoze za mesec naprej. Te prognoze so praktične vrednosti za angleško trgovino. Če razni simptomi na primer z večjo ali manjšo verjetnostjo dajo sklepati, da bo v tem ali onem delu oceana potres in zaradi tega morje močno razburkano, trgovci v tej periodi ne bo poslali svoje ladje čez to cono.

Kar se pa tiče italijanskega preroka, se mi zdi, da so ga novinarji naredili za preroka. Najbrž je on zaslužil lepe dolarje in novinarji seveda tudi z napovedjo potresov na Balkanu. Res pa je tudi, da je uganil potresno katastrofo na Bolgarskem. Ko sem pred vojno razstavil svoje aparate v Faenza, je bil Bendori pri razstavi zaposlen kot mizar in se še prav dobro spominjam besed asistentov, ki so mi tedaj pripovedovali, da se ta mizar zelo zanima za moje seizmografe.

— Tukaj v tej samoti ste se popolnoma posvetili svojim potresomerom?

— Noč in dan delam. Opazujem potresomere, računam in zlasti mnogo korespondiram z inozemskimi znanstveniki. Moje delo, ki more biti samo v korist našemu razvoju, pa ne najde zadostnega razumevanja pri merodajnih faktorjih. Razne carine na knjige in takse onemogočujejo moje delovanje. Telefon sem si priboril, sedaj se borim za brezžično postajo, ki jo rabim za določitev točnega časa. Sicer sem pa z dušo in telesom neprestano pri potresomerjih. Prosim, stopite v hišo in razkažem vam jih.

V prvem nadstropju Belarjevega observatorija sta dve večji sobi in ena manjša in vse tri so potresne opazovalnice. Prva je poleg tega še pisarna in delavnica, druga pa spalnica. Pohištvo je enostavno, higiensko in praktično. V prvi sobi je pisalna miza, pisalni stroj itd. Ure tiktakajo, ob stenah so pa pritrjeni majhni, toda zelo občutljivi potresomerji. Zaznamujejo najmanjši tresljaj, aparat z 200kratno in 100kratno povečavo vodoravnih in navpičnih potresnih valov. Nadalje aparata, ki registrirata smer valovanja. Iz te sobe se pride na balkon, kjer je nameščen vetrmer, čigar slučajni izumitelj je prof. Belar.

V drugi sobi so ravnatoko na stenah pritrjeni potresomerji. Preprosta postelja ob zidu. Tukaj bedi samotar ponoči in prisluškuje, kaj se snuje v osrčju majke zemlje. Če nič drugega, ta soba dokazuje, da je Belar res z dušo in telesom seizmolog. V tretji sobi je pa Belarjev »Zlatorog«, velik potresomer. Obtežba je zlato pobarvana, ob straneh molita iz ograjda dve zlati kljuki, na katerih visi aparat in ki spominjata prvi hip na Zlatoroga. Razen tega vise na zidu še manjši seizmografi, Belar razlaga in kaže. Vidiš aparat, s katerim je bil med vojno v strelskem jarku in ugotavljal, kam rine pod zemljo sovražnik, vidiš aparat, ki je bil že v Baku in je služil za proučevanje petrolejskih vrelov, vidiš slike seizmološke postaje v Beogradu, ki jo je ustanovil l. 1910 sam Belar itd., itd.

Ko si se vpisal v spominsko knjigo, kjer vidiš tudi podpis kralja Aleksandra, in se poslovil od prof. Belarja in njegovega observatorija, te še dolgo spremlja občutek in misel, da je samotar pod Triglavom mož, ki živi samo še za svoje potresomerje v svoji morda ne popolnoma prostovoljni samoti. In kdo ve, če ne doživlja bridkih trenutkov, ki kalijo njegovo srečo, ki mu jo delijo sonce, priodne krasote, potresomerji in samota.

Delavska mladina in šolstvo

V obrti, trgovini in industriji imamo od 14 do 18 leta zaposlenih v Sloveniji po statistiki OUZD (z dne 30. junija 1927) 11.874 fantov in 5559 deklic, skupaj 17.433 oseb od celokupnega števila zavarovancev, ki znaša 85.364 oseb. Do 13 let starosti je 16 moških in 7 žensk od 14 do 15 leta 2205 m. in 945 ž. od 16—17 leta 6197 m. in 2624 ž. in 18 let starosti pa 3456 moških in 1683 ž. Po strokah so razdeljeni takole: v oblačilni je od 10360 zavarovancev 4786 oseb v starosti do 18 leta, v kovinski od 7437 zav. je 2753 mladine, v tekstilni od 6020 zav. 1417, kamenje in zemljine od 4867 zav. 973, kemična industrija od 2596 zav. 145, papirna ind. od 2007 zav. 193, ind. usnja 2537 zav. 344 oseb, v ind. lesa in kosti od 12.427 zav. 2271 oseb, hrana in pijača od 5322 zav. 963 oseb, gostilne, kavarne in prenočišča od 2757 zav. 294 oseb, saniteta, higijena od 1573 zav. 263, trgovina in skladišča od 5573 zav. 781, denarni zavodi in pisarne od 935 zav. 25, gledališča, prosti poklici in razno od 1030 zav. 33, poljedelstvo od 886 zav. 61 oseb, promet od 1725 zav. 78, rudarstvo in topilnice od 162 zav. 9 oseb (kar ne spada pod zavarovanje hitrovskega skladišča) ter še gospodinjstvo (brišni posli itd.) od 6764 zav. 642 oseb v starosti do 18 leta zaposlenih.

Poljedelstvo ima 229 obratov, promet 695, rudarstvo in topilnice 16, kamenje in zemljine 329, kovinska industrija 1322, kemična industrija 133, tekstilna industrija 191, papirna industrija 42, industrija usnja 315, industrija lesa in kosti 2765, hrana in pijača 1471, gostilne, kavarne in prenočišča 1072, industrija oblike in podjetja za čiščenje 3825, gradbena industrija 1013, poligrafija 71, saniteta, higijena 363, trgovina in skladišča 2056, denarni zavodi in pisarne 355, gledališča, prosti poklici in razno 420 in gospodinjstvo 5339, skupaj 22049 obratov ima 85364 članov zavarovancev.

Iz navedenih podatkov je razvidno, da imamo ogromno število mladine zaposlene v obrti in industriji, od teh skoraj do 14 tisoč vajencev in vajenk. V tem pogledu nam služijo še sledeči podatki: v I meznem razredu imamo 5296 moških in 2475 žensk, v II in III meznem razredu 73 moških in 25 žensk, v IV meznem razredu 357 moških in 97 žensk in v V meznem razredu pa 5026 moških in 581 žensk; v vseh petih meznih razredih je torej 10752 moških in 3178 žensk, skupaj 13930 oseb. V prvem meznem razredu so vajenci in vajenke v učenem razmerju in ne dobe nobene plače pri mojstru ali po tovarnah, v petem meznem razredu pa imajo hrano ali pa nekaj plače.

Obrtno - nadaljevalne šole poseja v celi Sloveniji samo nekaj nad 7000 vajencev in vajenk. V nedeljo 29. aprila t. l. so naše obrtno - nadaljevalne šole zaključile šolsko leto za 1927—28. Ne pozabimo na tisto mladino, ki je bila letno brez šolskega pouka — da bo vsaj v prihodnjem šolskem letu deležna šolskega pouka. Delavska zbornica je te dni razposlala vprašalne pole na vse obrtne, trgovske in strokovne nadaljevalne šole za razne podatke, iz katerih bomo dobili še jesenjo sliko o našem naraščanju. Za delavsko mladino so neobhodno potrebne nadaljevalne šole.

Novo kopališče za Ljubljano

Gosp. Tomo Vojnovič, solastnik tovarne na Viču, je predložil mest. magistratu sledeči projekt:

Bralec članka v »Slov. Narodcu«, da zgradi SK Ilirija pod Tivolijem »Moderno kopališče za Ljubljano«, za katero bi se uporabljala voda iz mestnega vodovoda in studencev, in članka g. univ. prof. dr. Hinterlechnerja je moral dobiti vtis, da niti v mestu niti v okolici ni našel kraja, kjer bi se moglo napraviti kopališče s tekočo vodo. Omenjeni članek mi je dal povod, da podam svoj projekt kot opozorilo mestni občini ljubljanski, da je zgraditev kopališča mogoča v neposredni bližini centra Ljubljane na čisti tekoči vodi. Izgraditev v polnem obsegu omogoča regulacija Gradaščice. Ta kraj bi bil na Glincah oz. Gradaščici, približno 60 m nad našo tovarno (nad našim jezom).

Glavni pogoj vsakega kopališča je voda. Gradaščico delim v dva dela in sicer spodnjo vodo od naše tovarne (naše turbinske naprave) proti Ljubljani, in zgornji višji del proti jezcu v Kozarjah. Spodnji del je za 3.40 m nižji od zgornjega, kjer se je regulirala Gradaščica. V spodnji del Gradaščice se izliva Glincica, nadalje razni kanali ulic, Milarne, vsi larki Rožne doline in celo izpod Rožnika in Tivolija, torej vsa nesnaga. Na tej vodi je bilo kopališče Kolesarja. Zgornji, višji del Gradaščice nima dotokov radi višje lege, voda je čista, vodna struga vodi čez travnike in je tudi v bodoče izpeljava kanalizacije v ta del nemogoča ter pride za to v poštven samo spodnji del vode.

Vodna množina je maksimirana na 2.5 kbm v sekundi (pred par leti se je zgradil moderen jez v Kozarjah ter je pri zgradbi participirala tudi mestna občina ljubljanska z večjim odstotkom), torej je izključena poplava, ker je spodnji del reguliran. Kraj, na katerega se nanaša moj projekt, je zemljišče vsednevne solčne lege, brez urahu in v lepi okolici. Voda Gradaščice v zgornjem delu je čista, nekaj stopinj toplejša kakor Ljubljanska ali Sava. vodna množina v polnem času se giblje približno med 1 in 2 kbm v sekundi (med 1000 in 2000 lit. v sek.).

Oddaljenost tega kopališča od glavne pošte skozi Gradaščico je približno 2300 metrov (pol ure pešhoje), od konališča Kolesarjevo od 1300 metrov (četrt ure pešhoje). Ako se zgradi na Viču cestno železnico, bilo bi komaj 5—7 min. vožnje.

Znano bo tudi javnosti, da je mariborska mestna občina kupila pred kratkim Felberjev otok, na katerem zradi kopališče. oddaljeno iz mesta približno 2.5 km. Kakor je videti, bi moje predloženo kopališče

značilno kopališče skoraj v neposredni bližini središča Ljubljane.

Radi vodne množine in čistoče vode navajam v dokaz nekaj števil: Ako se zgradi bazen v velikosti 80 m dolžine, 30 m širine in povprečno 1.5 m globine, bi imel vsebino 3600 kbm. Ako vzamemo manjšo vodno množino, t. j. 1000 lit. v sekundi, bi bila vodna množina v eni uri 3600 kbm. Ta račun je dokaz, da bi bazen dobil vsako uro svežo vodo. V nočnem času, ko kopališče sploh miruje, bi se izmenjala voda v bazenu približno dvajsetkrat in vsako jutro bi isti imel popolnoma čisto vodo.

Projekt omogoča zgradbo kopališča brez vsake mehanične naprave, bodisi za črpanje vode v bazen ali iz bazena, čisto in zadostno tekočo vodno množino, kar je tudi glavni pogoj, da kopališče odgovarja vsem higienskimi zahtevam.

Baje obstoji projekt, da se obnovi in uredi kopališče Kolesarja. To se mi zdi neverjetno radi umazane vode, nadalje se mora voda črpati — torej mala vodna množina.

Kopališče na Savi bi bilo pač izvedljivo. Ako se hoče urediti, da kljubuje vsem vremenskim neprilicam, bi to stalo večje vsote. Brez cestne železniške zveze z Ljubljano ne bi imelo pomena. V slučaju, da jo tudi dobi, bi se 50% kopalec kopalo drugje in ne v kopališču, ker bi si marsikateri hotel prihraniti stroške vožnje.

Pri zgradbi vsakega kopališča je potrebno, da se v prvi vrsti ozira na socialne prilike mesta Ljubljane in okolice. Kot kopališče pridejo največ v poštev srednji in delavski sloji, v veliki meri taki, katerim primanjkuje časa in deloma denarja. Bolj premožni sloji imajo večji del kopališča urejene v stanovanju ali se hlade kje na letovišjih.

Na prostranem zemljišču (60.000 kv. metrov) je mogoča zgradba modernega kopališča s športnim prostorom. Zadržka od druge strani ne bi bilo, ker je zemljišče naša last. Kot vodnoindustrijski interesi in koncesionari imamo pravico do uporabe in manipulacije z vodo, pripravljeni bi bili pri zgradbi sodelovati — kar bi bilo stvar dogovora.

Priznal bo vsak, da je kopališče za Ljubljano res nujno potrebno in uverjen sem, da bo mestna občina ljubljanska napravila tako kopališče, ki bo v zdravstvenem oziru na korist njenemu prebivalstvu.

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

- Drama.**
Začetek ob 20.
5. maja, sobota: zaprt (generalka).
6. maja, nedelja: Herman Celjski. Prem. abonma.
7. maja, ponedeljek: Roka pravice. Red A.
Opera.
Začetek ob pol 20.
3. maja, četrtek: Koncert za bolgarske pomestre.
5. maja, sobota, Zaprt.
6. maja, nedelja ob 15. Grofica Marica. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Proslava 110-letnice rojstva M. Vilharja v Ameriki

V Waukeganu, North Chicagu, Ill., žive po največ vrhničarje in okoličanje, imajo večino doma lastne domove, mnogo trgovin, gostiln in različnih obrtovanj: tu so slovenski stavbni, mizarski, kleparski i. dr. mojstri s pomočniki in vajenci. Ti naši ameriški rojaki imajo poleg cerkve, šole in šolske dvorane tudi impozanten, krasen Narodni dom z velikim napisom Slovenski Narodni dom. Človeka navdaja s ponosom in radostjo, ko čita velokusno brošuro, ki je vabila Slovence in Slovane v Ameriki na koncert in skupno jugoslovensko slavnost, ki se je vršila dne 29. aprila t. l. v tem Narodnem domu na proslavo Miros. Vilharjevega jubileja in na korist Vilharjevega spomeniku. Rojaki s Planine in okolice na Notranjskem so namreč sklenili postaviti Mir. Vilharju nov spomenik pred pesnikov rojstno hišo v Planini. Nedaleč odondod se vleče že italijanska meja. Lahko so v Postojni od l. 1906. stoječi Vilharjev spomenik najprej onečastili, potem pa povsem odstranili s trga ter ga potisnili v skrit kot. Amerikanci Slovenci so se zdaj združili, da prispevajo čim več za novi spomenik, ki bo v Planini varen laskeza vandalizma.

»Ni dosti, da zaničujejo naš narod, da teptajo slovenski jezik in jemljejo Slovence pravice do samobitja. obrnili so se barbarski elementi ter oskrnili narodno svetinjo! pišejo naši Amerikanci s toplim nadzudenjem.

Tako prinaša omenjena brošura prav dobro biografijo pesnikova. oceno njegovega literarnega in nacionalnega dela, sliko njegove rojstne hiše, sliko M. Vilharja v zaporu na Žabjaku v Ljubljani, načrt situacije novega spomenika, opis slavnosti l. 1906 v Postojni življenjski sina, Fr. S.

Vilharja, skladatelja, ki je umrl 4. marca t. l. v Zakrebu ter program koncerta v Waukeganu dne 29. aprila t. l.

Zanimivo je, da se je začel ta koncert s sviranjem ameriške himne po treh dekletih; o pesnikovem jubileju je govoril Pavel Bartel, izkrli so Vilharjevo izro s petjem »Mlatiči, burko »Bratrance«, peli in deklamirali Vilharjeve posmi in končno po »vseh dvoranah« Narodnega doma veseli olesali.

Zelo je razveseljivo dejstvo, da je večino programa izvajala v Ameriki rojena slovenska mladina, ki torej pole in deklamira naše domače pesmi. Čudno je pa, da imenujejo Franco »Frances«. Minko »Minko«, da pišejo »Artach« namesto Artac ali »Mahnich« namesto Mahnič! Lepše bi bilo, da bi svoje prilike vsaj med seboj pisali pravilno, brez poamerikanjenja domačih imen in priimkov!

Vilharjevo pesem »Lipa zelenela je« so peče »Ukele girls«. Človek bi sodil: to se pač zamorke. Pa so le naše deklice.

Vsa čast vrlim rojakom in rojakinjam! Naj bi se živo zanimali za naše slovstvo in novinstvo, ki baš sedaj preživlja težke čase in potrebuje pomoči naših Amerikan, cev! Ako bi se ameriški rojaki zavzeli za naše knjige, bi naša založništva ne bila v krizi in bi naši pisatelji vsaj dostojno zaslužili.

Vsi na manifestacijsko zborovanje za Akademijo in Galerijo!

Nedelja v »Narodnem gledališču. Popoldne ob treh se poje v operi popularna »Grofica Marica« z go. Poličevu v naslovni vlogi. Ostale vloge so v rokah gg. Drenovca, Pečka, Povheta, g. Balatkove, gne. Rakarjeve in g. Janka. Režijo vodi g. režiser Povhe, dirigira g. Neffat. Predstava je ljudska in velja za njo znižane cene. Zvečer je opera zaprta. Drama pa ima zvečer ob 20. uri premiero Novačanova drame »Herman Celjski«. Premijera tega izvrnega delala pomeni za naše gledališče umetniški dogodek prvega reda. Vprizori se prvi del avtorjeve trilogije »Celjska kronika«. Delo, za katero je napisal več krajših godbenih komadov skladatelj g. Slavko Osterc, je režiral višji režiser profesor g. Josip Šest. V delu samem nastopajo vsi naši dramski igralci. Ker se pričakuje pri tej premieri velika udeležba tudi izvenljubljanskega občinstva, prosimo občinstvo, da si preskrbi vstopnice že v predprodaji v operi.

Operna premiera. V četrtek, dne 10. t. m. se poje v ljubljanski operi prvič na slovenskem odru Puccinijeva opera »Deklica z zlatega zapada« (Fanciulla del West), katero je režiral in nastudiral ravnatelj g. Mirko Polič. Zasedba posameznih vlog je sledeča: Minnie — ga. Mitrovičeva, Jack France — g. Holodkov, Dick Johnson — g. Gospodinov, Ashby — g. Rumpelj, Jacke Wallace — g. Betteto, Sonora — g. Janko, natakark Nick — g. Mohorič, Narry — g. Banovec, ostale vloge so v rokah gg. Drenovca, Mencina, Pavliča, Simončiča, Sekula, Perka, Povheta, Jarca in gne. Spanove ki poje Billijev ženo in Bianco Wowlike. Dejanje se godi v Kaliforniji. Predstava se vrši za premierski abonma.

Akademija društva Skrb za mladino, ki je bila namenovana za nedeljo popoldne v dramskem gledališču, se je morala vsled tehničnih predpripav za Novačanova premiero preložiti na prihodnjo nedeljo. Kupljene vstopnice ostanjejo v veljavi.

Pevsko društvo ljubljanski Zvon priredi danes zvečer ob osmih pevski koncert v dvorani Sokolskega doma v Trbovljah, jutri v nedeljo popoldne ob petih pa v Narodnem domu v Hrastniku. Na vsopredu so skladbe E. Adamčiča, A. Lajovicja, J. Pavliča za moški zbor, ženski in mešan zbor. Klavirsko spremljevanje oskrbi iz ljubeznosti g. Heri Svetel. Trboveljčanom in Hrastničanom priporočamo poset obeh pevskih prireditel!

najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

STRAŠI! KJE? DUHOVI!

V kinu Ideal Nepopisen strah Lauro la Plante
spreletava prelepo
v senzacionalnem filmu

Grad strahov

Starinski grad s tajinstvenimi pošastmi. — Spijonizem in skrivnostni ogleduhi. — Bogata dedščina in lepa dedinja. — Težki pogoji podelitve. — Razkrinkani lopovi. — Kazen.

Danes velika premijera ob 4., pol 8. in 9. uri
Predstave jutri v nedeljo ob: pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9. uri.

VSI V
KINO IDEAL

VSI V
KINO IDEAL

Dnevne vesti.

— Člani kraljevega doma v Bohinju. V četrtek zvečer so se odpeljali knez Pavle, knežinja Olga, mali knez Aleksander in grška princesa Elizabeta v Bohinje.

— Odlikovanje češkoslovaških profesorjev. Na predlog prosvetnega ministra je kralj odlikoval z redom Sv. Save III. stopnje profesorja kirurgije na Komenskega univerzi v Bratislavi dr. Stanislava Kostivca, z redom Sv. Save IV. stopnje kontraktualnega docenta na nemščini na beograjski univerzi dr. Edmunda Schneeweisa, z redom Sv. Save V. stopnje pa lektorja češkega jezika na beograjski univerzi Otokarja Kolmana.

— Absolventi juridične fakultete, ki hočejo opraviti državoslovni državni izpit tekom polletnega semestra 1927-28, opozarjam, da se javijo najkasneje do 15. maja t. l. ob torku od pol 12. do 12. ure pri podpisnem predsedniku in sicer v palači velikega župana, pritličje, soba 1. vhod z Erjavčeve ceste 13. Poznejši prijavi ne bom sprejemal. — Predsednik: Kremenšek s. r.

— Dekanat filozofske fakultete v Ljubljani opozarja one kandidate, ki nameravajo podlagati na tej fakulteti usposobljenostne izpite za pouk na srednjih šolah po starem izpitnem redu, da je v smislu sklepa fakultetnega sveta zadnji termin za polaganje teh izpitov nepreklicno in brez izjeme letošnji junjski termin. Kandidatje, ki nameravajo podlagati omenjeni izpit, naj se javijo dekanatu najkasneje do 15. maja letos.

— Avstrijski konzulat v Ljubljani se prihodnji ponedeljek, dne 7. t. m. preseli s Turjaškega trga 4-II na Dumalsko cesto št. 31-I. Ta dan se za stranke ne bo uradovalo. Dne 8. t. m. bo konzulat uradoval že v novih uradnih prostorih. Uradne ure za stranke kakor do sedaj od 8. do 12. izjemni nedelje in praznike.

— Češkoslovaška skupina za medparlamentarno unijo je imela v četrtek popoldne sejo, katere so se udeležili zastopniki vseh ministrstev, v čijih področjih spadajo gospodarska in kulturna vprašanja, o katerih se bo razpravljalo na konferenci v Beogradu in Dubrovniku. Glavni referent o gospodarski resoluciji dr. Kramar je poročal izčrpano o vseh gospodarskih vprašanjih, zlasti o morebitni carinski uniji, tarifni pogodbi in udeležbi obeh vlad pri organizaciji izvoznih in uvoznih družb. O kulturni resoluciji je govoril glavni poročevalec dr. Uhlir. Prihodnja seja se bo vršila v četrtek 10. t. m.

— Zagrebčanke v Pragi. V četrtek je posetilo praški starostni magistrat 20 zagrebških dam, članic »Concordia Zagreb«, pod vodstvom ge. Sudarove in Bogdana Cuvaja. V imenu mesta jih je pozdravil županov namestnik dr. Štula. Zagrebčanke so položile na grob neznanega vojaka šopek svežega cvetja s travki v narodnih barvah.

— Privatni izpiti na gimnazijah. Ker so nastale v polaganju privatnih izpitov na gimnazijah razne zmešnjave, ki ovirajo redni pouk, je prosvetni minister izdal pravilnik o polaganju privatnih izpitov na gimnazijah. Pravilnik določa, da bo prisostvoval privatnim izpitom v bodoče poleg predsednika izpraševalne komisije tudi odposlanec prosvetnega ministrstva, če ne bo določen ravnatelj dotične gimnazije. Privatne izpite bodo morali odsej polagati vsi kandidati v junjskem roku. Samo v izjemnih slučajih lahko prosvetno ministrstvo dovoli polagati izpit pozneje. Privatni učenci morajo polagati višji tečajni izpit samo v junjskem roku. V nobenem slučaju se ta izpit ne more polagati jeseni. Za septembski rok bo določilo prosvetno ministrstvo vsako leto začetkom avgusta s posebnim odlokom za vsako ali pa za več oblasti eno mesto ali eno gimnazijo, na kateri bodo polagali privatni učenci dotične oblasti izpite. Samo učenci, ki so pri privatnem izpitu v juniju iz enega ali dveh predmetov padli, bodo polagali ponovljajni izpit v jesenskem roku.

— Iz prometne doline. Načelnik komercialnega oddelka direktorije državnih železnic v Ljubljani Ernest Vargazon je stavljen na razpoloženje; vpoletni so pri direktoriji državnih železnic v Ljubljani uradniki Franc Arko, Franc Rebec, Franc Zorc, Jakob Kovač in Alojzij Nekrep.

— Učiteljice se smejo moštiti samo z učitelji. V novem zakonu o osnovnih šolah je odredba, po kateri se smejo učiteljice moštiti samo z učitelji. Če se učiteljica omoži s kom drugim, izgubi službo. V tem primeru je določena odpravnina. Učiteljica, ki ima 5 službenih let, bi dobila odpravnino v znesku celotne plače. Ta odredba je bila baje potrebna zato, da se učiteljice ne bodo moštile s kmeti, orožniki, vaškimi trgovci, občinskimi pisarji itd.

— Nalezljive bolezni v ljubljanski in mariborski oblasti. V ljubljanski oblasti je bilo od 15. do 21. aprila 9 slučajev tifuznih bolezni, 39 škrlatinke, 55 ošpic, 6 davice, 3 dušiljivega kašlja, 11 šena, 1 krčevite odrevenosti in 1 vnetja hrteničnega mozga. V mariborski oblasti je bilo od 9. do 14. aprila 13 slučajev tifuznih bolezni, 67 škrlatinke, 68 ošpic, 5 davice, 14 dušiljivega kašlja in 5 šena.

— Zivalske kužne bolezni v mariborski oblasti. 30. aprila je bilo v mariborski oblasti 9 slučajev svinjske rdečice, 1 vrančnega prisada in 1 svinjske kuge.

— Natečaj za zdravnike. Higijenski oddelek ministrstva narodnega zdravja razpisuje natečaj za popolnitev 6 zdravniških mest za medicinsko statistiko pri higijenskih zavodih v Nišu, Skoplju, Sarajevu, Trogirju, Novem Sadu in v Ljubljani. Kandidatom gre poleg prejemkov po uradniškem zakonu še posebna doklada tako, da znašajo skupni prejemki v prvem letu do 4000 Din mesečno. Prosilci morajo podpisati revers, da ostanejo v državni službi najmanj 5 let. Prošnje je treba vložiti najkasneje do 10. t. m.

— Za potresne žrtve v Bolgariji so darovali pri mestni blaginji ljubljanski: Neimenovana 1000 Din, trdka ing. Duklić & drug 1000 Din, uradništvo banke »Slavije« 1000 Din, Združene oljarne 1000 Din, Nabavljalna zadruga uslužb. drž. žel. 1000 Din, Stavbno podjetje ing. Josip Dedek 500 Din, Jožica Bonač, trgovka, 500 Din, Kolinska tovarna 500 Din, uradništvo Pokolinskega zavoda 260 Din, trdka Stele & Pielick 200 Din, uslužbenki oddelka fm. kontrole Ljubljana I. 135,50 Din, fin. delegat dr. Ivan Rupnik 100 Din, Strojanski J., trgovec, 100 Din, Hribar Ivan, minister n. r., 100 Din, dr. Štajmerjeva 100 Din, Lavoslav Schwenker, trgovec, 100 Din, Matičič Ivan in Nežika 100 Din, Verbič Anton, trgovec, 100 Din, Turk Rajko 100 Din, dr. Jenko Ivan, zdravnik, 100 Din, Chvátal, ravnatelj kolinske tovarne, 100 Din, Logar Hinko, 100 Din, dr. Emil Gaj 100 Din, I. Knez 100 Din, Skopek Edvard, urar, 100 dinarjev, Jerančič Alojzij, trgovec, 50 dinarjev, Kurent Jože, upravnik pošte v p., 50 Din, dr. Lapajne Stanko, univ. prof. 50 Din, Rome M., 30 Din, Neimenovani 30 Din, Vončina Valentin 20 Din, Neimenovani 10 Din, Neimenovani 3,50 Din. Vsem prisrčna hvala!

— Natečaj za kemike in tehnologe. Za kemij. laboratorije pri direktorijah državnih železnic v Zagrebu, Subotici in v Ljubljani so potrebni trije kemiki ali tehnologi z absolvirano fakulteto. Oni, ki bi hoteli prevzeti to državno službo in imajo potrebno kvalifikacijo, naj vložijo prošnje pri strojnem oddelku generalne direktorije do vstetega 15. t. m.

— Razid društva. Gospodarsko in politično društvo za V. okraj v Mariboru se je po soglasnem sklepu občnega zbora prostovoljno razšlo.

— Dražba lovov. 6. junija ob 10. se bo oddajal v občinski pisarni v Trzinu v zakup lov krajevnih občin Sv. Katarine, iste dne ob 9. pa lov krajevnih občin Trzica; lov krajevnih občin Senčurja se bo oddajal v zakup 5. junija v uradu sreskega poglavarja v Kranju. Iste dne se bo oddajal v zakup tudi lov krajevnih občin Kranj; lov občin St. Jošt nad Vrtniko se bo oddajal v zakup 24. t. m. ob 9. uri pri sreskem poglavarju za ljubljansko okolico, lov krajevnih občin Svečine pa 30. t. m. ob 10. uri pri sreskem poglavarju Maribor, levi breg.

— Važno za farmacevte. Ministrstvo narodnega zdravja je odredilo, da se mora šteti v bodoče čas, ki so ga državni uradniki, magistri farmacije prebili v državni službi v apotekarskem delu v najširšem pomenu besede, v čas magistrske prakse za pridobivanje koncesije za otvoritev javnih lekarn. Ta praksa se smatra za enakovredno z magistrsko prakso v javnih lekarnah.

— Novi vozni red »Ekspres«. Včeraj je izšel žepni vozni red »Ekspres« v veljavnostjo od 15. maja 1928. Pri letošnji izdaji se je vsebina še bolj spopolnila. Poleg normalne nove potniške tarife obsega tudi določbe glede različnih voznih olatjav. Cena je ostala neizpremenjena, t. j. Din 10 za izvoz. Po pošti stane 1 izvoz 1 Din več. Dobiva se po vseh večjih knjižarnah in na postajah pri potniških blaginjah. Naročila sprejema administracija voznega reda »Ekspres« v Ljubljani, Simon Gregorčičeva ulica 32. Knjižarne imajo običajen popust.

— Kongres izvidnikov in planink. Od 3. do 18. maja se bo vršil v Budimpešti mednarodni kongres izvidnikov in planink, katerega se udeležijo delegati našega saveza in sicer Mileva Letica iz Beograda, dr. Ljubica Štrboljeva iz Novega Sada, gđ. L. Kozina iz Ljubljane in g. Milčič iz Zakra. Na kongresu se bo razpravljalo med drugim o ustanovitvi svetovnega skavtskega saveza.

— Tifuz v Zagrebu. V zagrebškem predmestju se je pojavil pegasti tifuz. Obolelo je že 14 oseb. Epidemija se je pojavila baje zato, ker v predmestju ni dobre pitne vode.

— Iz Dravske doline. Med tem, ko snovanje posebne pevske župe za mariborsko oblast v Mariboru do sedaj ni rodilo večjega uspeha in je menda — vsaj za enkrat — žalibog splavalo po vodi, so se zdramili naši vrli pevci v Zgor. Dravski in Spodnji Mežiški dolini. Sedaj so že na delu, da priredijo skupen nastop nekako okrogno pevsko prireditev. Ta pomembna prireditev se vrši v nedeljo 13. maja v Dravogradu, kjer nastopijo: Pevsko in godbeno društvo iz Guštanja z mešanim in moškim zborom, mešani zbor Sokolskega društva v Dravogradu, mešani zbor iz Vuzenice ter moški zbor Pevskega društva »Pod Velko« (Brezno). Skupno zapojejo vsi navedeni moški zbori (nad 50 pevcev) N. Adamčev »Dan slovenski«. Vodstvo prireditve je v rokah g. Petra Močnika, šolskega nadzornika na Prevaljah. Kar je na prireditvi posebno razveseljivo, je dejstvo, da je lepa naša pesem in ljubezen do petja sploh združila pevce, ki so sicer pristaši vseh mogočih naših političnih strank in struj. Tako sloga v nastopu je pa zlasti potrebna za kraje, kjer bodo pevci nastopali. Saj je v teh krajih pred vojno le malokdaj bilo čuti lepo, ubrano slovensko pesem, gotovo pa ni bila še nikoli zapeta od tolikega števila pevcev.

— Spodnja koča na Golici je od danes odprta in oskrbovana. Če bo vreme ugodno, kar pa ni verjetno, pohiti danes in jutri mnogo turistov na to prijetno postojanko Karavank. Golica je kot nalašč ustvarjena za prve ture, ker je spomladaj najlepša. Le škoda, da imamo letos tako deževno pomlad in da turisti najbrž ne bodo prišli na svoj račun.

— Zrebanje loterije Jadranske Straje. Prvo zrebanje loterije Jadranske Straje se je vršilo 1. maja pri direktoriji državnih dolgov in finančnem ministrstvu. Izrebanih je bilo 2250 dobikov v vrednosti 400.000 Din. Glavni dobik so padli na sledeče serije in številke srečk: serija A št. 7551 avto, št. 5498 planino, št. 14.798 motocikl, št. 22.369

potovanje in 15 dnevno bivanje v Dubrovniku, št. 18.010 ženska zlata ura; serija B, št. 43.838 potovanje London-Pariz-Nica, št. 24.652 potovanje in 15 - dnevno bivanje v Dubrovniku; serija C: št. 14.191 potovanje in 10 - dnevno bivanje v Splitu št. 4624 moška zlata ura, št. 87.561 ženska zlata ura; serija D: št. 10.802 potovanje in 15 - dnevno bivanje v Splitu; serija E: št. 26.468 potovanje Praga, Varšava, Bukarešta, št. 6819 potovanje Beograd — Nica, št. 47.571 potovanje in 15 - dnevno bivanje na Sušaku; serija F, št. 13.464 potovanje in 15 - dnevno bivanje na Sušaku in serija G: št. 31.514 moška zlata ura.

— Vreme. Včeraj je kazalo, da se bo vreme zboljšalo, toda že popoldne se je nebo poočialo in zvečer je začelo nekoliko deževati. Čez noč je večinoma deževalo in dež smo imeli tudi danes dopoldne. Barometer sicer kaže, da bi se moralo vreme obrniti na bolje, toda upanja ni da bi dobili v kratkem lepo vreme. Danes zjutraj je kazal barometer v Ljubljani 760, temperatura je znašala 6 stopinj. Včeraj je bilo oblačno v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu in Dubrovniku, dež so imeli v Zagrebu, Beogradu, Skoplju in Splitu. Najvišja temperatura so imeli včeraj v Dubrovniku in sicer 23 stopinj, v Splitu in Zagrebu je bilo 22, v Mariboru, Beogradu, Sarajevu in Skoplju 21, v Ljubljani pa samo 15 stopinj. Izletniki in turisti so se že veselili, da bo jutri lepo vreme in da pohite iz mesta, toda kakor vse kaže, ni bo dež pokvaril veselja.

— Gasilno društvo v Skofljah priredi v nedeljo dne 6. maja veliko veselico v vseh prostorih Jamnik - Lanišče, na kateri se bode potrestilo s pristnimi riževimi in mesnimi klobasami. K obilni udeležbi vabi odbor.

— Ponova vas pri Grosupljem. 13. maja se vrši velika veselica na Taboru v obliži »Županove jame«, ker igra godba na pihala. Ogleda si vsakdo lahko krasoto podzemeljske jame, v kateri se bližji na tisoče krasnih kapnikov. Pester spored. Pridite vsil! Za jedilo in pijačo preskrbljeno. Pri vlakih na postaji Grosuplje vozovi na razpolago.

— Pri nadihu in boleznih srca, pri bolečinah v pljučih in prsih, skrofulozi in rahitisu, povečanju ščitnega žleza in tvoritvi gošče je odvod v črevo za rabo prirodne grenčice »Franz-Josef« bistveno domače zdravilo. Kliniki svetovnega slovesa so videli, da so se pri jetičnih prvi čas se pojavljajoča zaganjena umaknila z rabo vode Franz-Josef, ne da bi se pojavila neprimetna driska. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— IApolonija Škerjančeva. Na oglu Bohoričeve ceste in ulice Na zavrtih stoji solidna hiša tipično kmetijskega slovenskega značaja. »Pri Mrakovih« se pravi temu domu, včasih veselo šumemu, kasneje resnično mračnemu in tihemu. Tu je žalostno umrl posestnik Janez Škerjanec, in vsa skrb za veliko posestvo se je prevalila na mlado vdovo, mater 4 otrok. Najstarejši sin Ivan, jurist, je bil pesnik in pisatelj, ki je plodovito sodeloval kot listkar pri »Slov. Narod«, kot igrar v Hribarjevem nekdanjem celjskem Kolesarju, priobčeval pesmi v dunajski »Vesni« in zlasti v ljubljanskem Zvonu. Podpisoval se je Iv. S. Mrakov. A že v 29. letu ga je pokosila jetika in par mesecev pred njim mlajšega brata Antona. Uboga mati vdova je prestala nepopislne boleti. Opora ji je bil brat g. Filip Supančič. Ostali sta ji hčeri Marija in Helena, a doživela je še novih bridkosti. Vrli, izredno inteligentni in vedno odločno narodni ženi ostane najlepši spomin.

— IJ Sokol I. vabi svoje članstvo, da se po možnosti udeležijo pogreba ge. Apolonije Škerjanec, matere naše zaslužne članice s. Helene Šekove, ki se vrši v nedeljo ob pol 4. uri popoldn iz hiše žalosti, Bohoričeva ulica 25. Kroj civilni z znakom. — Zdravo! — Odbor.

— IJ Sokol I. na Taboru izreka iskreno zahvalo svojemu dolgoletnemu odborniku in članu br. Joško Peršiču, poštnemu tajniku in njegovim koleginjam pri direktoriji pošte in telegrafa v Ljubljani za ob priliki njegovega slovesa v prid gradbe društvenega doma Sokola I. na Taboru nabrano, oziroma darovano vsoto Din 449.

— IJ Jurjevanje na ljubljanskem gradu v korlet Ciril - Metodove družbe je jutri, dne 6. maja, za slučaj slabega vremena se prireditev preloži na dne 13. maja. Praznovanje sv. Jurija se je pri nas zelo vdomačilo ter je obisk pri lepem vremenu zelo velik in zabaven.

— IJ Dečvino blago je došlo v prodajo. Ugotavljamo, da je ta prvi narodni vzorec resnično posrečen, ker vsebuje starinsko kot časovno narodno karakteristiko. Dečvino blago bode v vseh zalajenem pristnih barvah. V predprodaji in izložbah se nahaja pri sledečih trgovcih: Hedžet & Koritnik, Mayer, Urbanc, Grobelnik, Fabiani & Jurjevec, Skaberne in Miklavc.

— IJ Krasnica birmarska darila najceneje kupite pri FR. P. ZAJEC, trgovina ur in zlatarne, Ljubljana, Stari trg 9.

— IJ Društvo »Trgovska akademija« v Ljubljani ima v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poleg poročil funkcionarjev in volitev novega odbora tudi važna točka: Ustanovitve št. pendilja za absolvente trgovske akademije v Ljubljani in v četrtek dne 10. t. m. ob pol 6. uri popoldne v dvorani zbornice TOI svoj redni občni z

--- Moda ---

Elegantna dama s hčerko na potovanju

Poletni kožuhi

Če pojde tako dalje, se vrnemo kmalu v one čase, ko je bila edina obleka človeka figovo pero ali živalska koža. V prejšnjih časih ženski svet niti mislil ni, da bi mogle dame nositi kožuho, tudi poleti. Zdaj je pa prišla moda tako daleč, da propagira kožuho tudi za vroče poletje.

Med apartnimi, mehki in lahki kožuhi, ki jih nosijo dame večinoma v kopališčih ob morju, sta najbolj priljubljena eksotični leopard in panter. Vsi kožuhi, zlasti pa oni za poletje, so tako mehki in lahki, da se nosijo skoro kakor navadni plašči. Izmed kožuho, ki jih nosijo dame pozimi, je za poletje najbolj prikladen oni iz kravih kož. Tak kožuh se zlasti lepo prilaga večerni toaleti. Zelo priljubljen je tudi dihur, ki se rabi za ovratnike.

Moška moda nekdanj in zdaj

Dasi je vreme prej aprilsko nego majsko, je bila prejšnja nedelja razmerna prav topla in vreme je bilo zelo ugodno. Zato je bila promenade zelo živahna in prvič v pomladni sezoni so se gospodje pojavili večinoma brez svršnikov, in žinskih sukenj. Kdor je opazoval letošnjo moško modo, je morda opazil, da je estetično na višku in da se čut za lepoto mode in Ljubljani dviga od leta do leta.

Pretekla leta je namreč delala moška moda skoke, katerim je vsak resnejši in uvidnejši moški težko sledil. Saki so bili pretirano visoko in podčrtano tajtirani in podloženi s kilogrami vate. Tudi hlače so bile nepravilno in pretirano ozke. Pariz je lani skušal moško modo še bolj deformirati in zrevalucijonirati. Tendence je bila, da se moška moda popolnoma pomehkuži. In res! Parižani so že nosili prav kratke in tesno se oprijemajoče hlače in strašili so že v dolgih svilenih nogavicah, kakor takrat, ko so modo diktirali francoski kralji.

Toda tako zvana bidermajerska moda, ki so jo hoteli zopet uveljaviti, ni mogla prodreti. Ostalo je samo pri poskusu in Pariz je zaenkrat pogorel.

Pravi vzrok je bil ta, da sicer Pariz diktira ženski modi, nikdar pa ne bi mogel zaslužiti moške mode, dasi si pariški krojači na vse kriplje prizadevajo, da bi diktirali tudi moškemu. Internacionalni moški modi daje direktive dežela, ki je v bistvu konservativna, vendar za moško modo merodajna. To je Anglija in v zadnjem času tudi

Amerika. Opažati je velik vpliv ameriške mode pri gospodih. Anglija sicer daje direktive moški modi in angleška moda za gospode dominira na svetovnem trgu, toda s tem še ni rečeno, da so Angleži najlepše oblečeni. Res je sicer, da je Anglež, najbodo doma ali v tujini, brezhibno oblečen, toda tu igra odločilno vlogo prirojen občutek za elegantno, zmerno sicer in ne pretirano ali celo hohštapersko. Poleg tega so znali Angleži in Američani ustvariti praktično in za oko estetično moško modo.

Vobče je moška moda napravila velik korak naprej. Vzroki zato so različni. Dandanes producirajo tvornice prav okusne in lepe vzorce blaga, pa tudi material sam je prvovrsten. In lepa obleka se da umeriti samo iz blaga dobre kakovosti. Vse skupaj je pa seveda odvisno od krojača, kajti če je blago še tako lepo, a obleka slabo narajena, pokvari to ves efekt. Reči se mora, da je današnja moška moda prav čedna in da daje telesu prav lepe oblike, obenem pa zahteva — človek bi rekel skoraj mehanično — fino vedenje in možat nastop.

Elegantne obleke za gospode

IZDELUJE

Josip Ježek, Selenburgova 6

Moda je ženska

Mnoge ženske mislijo, da je originalno hoditi k premieri v gledališče v petenem svitru in v čevljih z nizkimi petami. Zdi se jim, da postanejo zanimive, če se za modo sploh ne zmenijo. To je vsaj deloma razumljivo pri ženskah, ki si same služijo kruh in ki so že dokazale, da prikupljive zunanosti kot orožja v borbi za obstanek ne potrebujejo. Toda pri drugih, ki nimajo samostojnega poklica, je stvar drugačna. Te bi morale bolj skrbeti za svojo zunanost in privlačnost.

V modi vsake sezone vidimo okus moderne ženske in lahko bi rekli, da delajo ženske modo prav tako, kakor dela moda ženske. Povojna doba je prinesla v ženski modi velik preokret in zdaj težko razumemo, kako so mogle ženske v starih časih nositi balonno podobna krila, tesne steznike in klobuke, ki so spominjali na nekako sračje gnezdo iz rož. Po vojni so začele ženske tudi gledati obleke posnemati

moške. Ker je pa moda ženska, se čisto izpreminja. Zdaj je že daleč od moške mode in v elegantnih ženskih oblekah vidimo vso umetnost, ki je potrebna za žensko privlačnost. Zlasti le-tošnji modi se pozna, da je ženska. Razkošni ovratniki iz čipk, manšete, široki volani in nežna, vsem čarom odgovarajoča linija, vse to je dokaz, da se je ženska moda otresla moškega vpliva. Tudi barve kažejo to tendenco. Črna barva še vedno prevladuje pri popoldanskih in večernih oblekah, toda kot kontrast vidimo svetle barve, zlasti svetlo modro in roza, ki so bile poprej samo za deca.

Cevlji z nizkimi petami, ki so tako kazili lepe ženske nožice, se nosijo zdaj večinoma samo pri sportu. Grobe volnene nogavice strašijo samo še pri zastalnih ženskah. Tudi frizura kaže, da se vrača ženska moda v one čase, ko je bil njen glavni namen privlačnost. Ženske sicer še nosijo kratke lase, vendar jih pa ne češče več gladko nazaj, marveč si jih dajo ondulirati in jih okrase z lepo zaponko ali diademom.

Rokavice

K promenadnim kostimom nosijo elegantne dame rokavice iz kože grenoblske gazele, ki se dobe v najrazličnejših barvah. Tudi švedske rokavice so zelo priljubljene. Elegantne rokavice so precej dolge, v začetju široke kakor mušketirske in se ne zapenjajo. Nosijo se preko manšet ozkega rokava. Švedske rokavice so povsem gladke ali pa okrašene z aplikacijami.

Za družabne prireditve, k popoldanskim oblekam, se nosijo svilene rokavice, ki jih je začela moda zadnje čase zopet propagirati. Zelo moderne so bele svilene rokavice z neznatnimi črnimi okraski. Bele rokavice so večinoma brez vsakih okrasov. Avtomobilistom priporoča moda rokavice iz jelenove kože, obšite na dlan s kako gladko kožo. Take rokavice sportnikom sploh dobro pristojajo.

Nova zabava londonske družbe

Londonska gledališča so dosegla v nedavno zaključeni mali sezoni rekord, ki bo dolgo neprekosljiv in katerega se bo londonska družba še dolgo sramovala. Vsak večer so igrali v Westendu, kjer je 20 gledališč, drame in operete, ki so na tako nizki stopnji, da bi jih celo v nekulturni državi ne trpeli. Najmočnejši moment vseh gledaliških komadov, za katere se navdušuje londonsko občinstvo, je umor, okrog katerega se spletajo niti drugih motivov, kulminacija dejanja je pa revolverski strel. Vsako gledališko igro, ki je količkar resna, londonska publika bojkotira.

Začelo se je s tem, da je zahajala londonska družba v delavske okraje, kjer so igrali kako krvavo igro, kakor Maria Marten ali kako detektivsko prigodo znanega pisatelja Edgara Wollaca. Gledališke uprave so kmalu spoznale, da te igre vlečejo in zato so se preselile iz predmestij v Westend, kjer so vzbujali že gledališki lepaki grozo. Naslov igre je moral obetati prijeten večer in zato so se pojavili gledališki komadi kakor Črna maska, Mož z rdečimi lasmi, Skrivnostna hiša itd. V nekaterih gledališčih so morale biti med predstavo pripravljene usmiljenke, da bi priskočile na pomoč histeričnim ženskam, če bi dobile med predstavo živčni napad. Navdušenje londonske publike za razne krvoločnosti na odru je tem večje, ker se igralcem opetovano pripeti nesreča, ki jo lahko ljudje mirno opazujejo v mehkih foteljih.

Kakor drugod, tako se tudi v Londonu občinstvo veseli, če lahko sodeluje z igralci. V igri »Pajk« se začno oglašati gledalci in eden je celo obdolžen umora. Pri igri »The Trial of Mary Dugan«, o kateri smo že poročali, je gledališče izpremenjeno v sodno dvorano. Londonsko občinstvo se je že tako navadilo sodelovanja z igralci, da

je dobila neka dama med predstavo živčni napad in je začela kričati, toda nihče ji ni priskočil na pomoč, ker so vsi mislili, da spada kričanje k igri.

Vrhunec te čudne manije londonske gledališke publike pa tvori igra »The Monster«, ki se pričinja z avtomobilsko nesrečo. Ponesrečenci pridejo v roke blaznemu zdravniku, ki hoče glavnega junaka živnega razrezati. Električni stoli in duhovi so glavna atrakcija zdravnikove ordinacije. Cenzorja, ki v Londonu ni policijski uradnik, marveč uradnik kraljevega dvora, ta krvoločnost na odru prav nič ne zanima.

Humoristični kotichek

Srečen zakon.

— Ali so sosedovi srečni?
— Kako bi ne bili! Ona hodi vedno s svojim kavalirjem, on pa sedi doma in šteje zaslužek.

Kaj nas čaka.

Čaka nas lepak, na katerem bo zapisano: Ušla mi je žena. Svarim vse moške pred poroko.

Dobro spravljene dragulji.

Mož ženi: Preden odideva na počitnice, bi kazalo odnesti dragulje v banko, ki jamči zanje proti malenkostni odškodnini.

— Odnesiva jih raje v zastavljalnico, ki tudi jamči zanje in povrhu še plača.

V tramvaju.

— Fantič, ne stopaj mi na nogo, to boli.

Mamica: Zakaj pa ne paziš, sinček? Če stopiš komu na nogo, reci vsaj pardun.

— Kaj potem ne boli, mamica?

Ameriška nevesta.

Bodoči tast: Z avtom sta napravila izlet, praviš? Kam pa?

Nevesta: Peljala sva se po ulici, ki jo dobim za doto.

Kosa na kamen.

— Ne bojte se, gospodična, nič hudega ne bo. Malo vas bo bolelo, toda s poljubom vam ne morem izdreti zoba.

— To sama vem in če bi se zobje izdirali s poljubom, bi sploh ne prišla k vam.

B. Vrbsky:

Maskirana ljubezen

Vsak moški rad pogleda mlado, zdravo dekle, ki dela na polju, zlasti če je lepo. Jaz tudi. Tako dekle je nekaka poseeobljena narava.

Če jo zagledate v umetnem vrtu z ravno pristrizeno živo mejo, z rožami pod stekleno stropno, izgubi vse svoje čare. Tja spada slabotno, blede dekle v kratkem krilu, svilenih nogavicah in finem, razkošnem kombineju.

Lahko si mislite grozo gospoda Rlla, ko je zagledal na izprehodu tako mehkužno in nežno dekle, ki je okopavala na njivi krompir.

Obstal je in debelo gledal to čudo. Ni se dala motiti pri delu. Veter ji je privzdigoval krilo visoko nad kolena in tako je Roll videl, da se glede njene svilenega perila ni motil.

Pomel si je oči, kajti zdelo se mu je, da sedi v plesni dvorani, ne pa na polju, kjer raste krompir.

Prizgal si je cigareto in zaklical lepi kmetici v svilenih nogavicah.

— Bog daj srečo!

Gospodična se je zahvalila, češ, zgodi se njegova volja, ne da bi se ozrla.

— Oprostite, je dejal Roll, — da se mda duška svojemu presenečenju. Nič bolj bi se ne čudil, če bi vas zagledal opolnoči v Daniell-baru v kotenasti obleki, volnenih nogavicah in opankah

Ozrla se je, rekoč:

— V Daniell-baru? Tam menda ne, pač bi me pa lahko videli v Montani, če treba tudi v preprosti obleki.

— To bi bil še večji užitek. Ste trudni, a?

— Niti najmanj. Dela na polju sem vajena.

— A vaša manikira, ne trpi pri tem?

— Pa vendar ne mislite, da bi okopavala krompir v glave-rokavicah?

— omagal bi vam, pa se bojim, da bi prekopal ves krompir.

— Da, tudi meni se zdi.

— Ali poznate Montano, zbirališče pariške elite? Skoro bi mislil, da ste tam doma in da okopavate krompir za zabavo.

— To ni moj krompir. Med elito spadam nekako tako, kakor vi.

— Kakor jaz? Seveda. Dobro se spoznate.

— Pa si vendar ne domišljujete, da bom videla v vas Rotschilda?

— A kdo mislite, da sem?

— Vi? Zavarovalni agent ali kak uradnik na dopustu. Očividno siromašen uradnik, kajti sicer bi ne prišli na počitnice v tako puščavo.

— Vidim, da je v vas mnogo prostorskega duha. Držim se vaše logike in sklepam, da tudi vi niste posebno bogati.

— Jaz ne, toda tukajšnji veleposestniki so zelo bogati.

— In vi ste ljubica enega teh magnatov?

— Vi ste rojen detektiv. Povem vam o sebi nekaj, toda priznajte, da sem prva uganila.

— Res je. Dovolite — Roll, poduradnik trgovske banke na dopustu.

— Zelo me veseli. Lily Gray, plesalka. Pred tednom me je odpeljal nek tukajšnji magnat in avtomobilom naravnost iz Montane in od tistega časa ne plešem več.

— Skoda.

— Zakaj?

— Morda bi po dopustu zvil tu pa tam v Montano.

— Saj ni izključeno, da se vrnem k plesni umetnosti.

— Da, ko vas ta trebušnik ...

— spodi.

— Ne, ko vas ne bo več maral.

— Galantni ste.

— Včasih. Vi ste pa dražestni.

— Včasih.

— Skoda.

— Kaj?

— Da najbrž ne bom mogel storiti tega, kar bi hotel.

— Priti v Montano?

— Da.

— Zakaj?

— Saj bi zapravljal eno noč polletno plačo.

— In bi morali pol leta gladovati?

— Morda. Toda kaj ko bi mi vas odpeljal zopet kak magnat izpod noza?

— Težko je, če človek nima denarja, a? Jaz sicer lahko pridem v Montano brezplačno, so pa druge ovire.

— Na primer, vi ste mi všeč, toda...

— Nimam denarja. Razumem. Tudi vi ste mi všeč, toda žal... Nimam denarja.

— Vrag vzemi še denar! Kaj ko bi dokazala, da denar ni vse na svetu?

— Ali me hočete ugrabiti?

— Če ne gre drugače. Vsaj za en dan.

— Več dni bi ne mogli vzdržati pri meni?

— Kaj za to, toda...

— Denar! A kam me odnesete?

— Kar tja le v gozd!

— Pojdiva. Prihranim vam trud in poidem kar peš.

Vrgla je proč motiko in kmalu ju je sprejel gozd v svoje gostoljubno naročje.

Čez teden dni je priredil veleposestnik Borovy poslovilni večer. Prodaj je veleposestvo in povabil sosede, da jih seznanji z novim gospodarjem.

Ko mu je predstavil svojo ženo, je opazil, da sta oba zardela.

— Ali poznaš gospoda veleposestnika?

— Na videz, — je odgovorila. Ne-koč je služil pri njem daljni sorodnik, neki Roll, ki je zdaj poduradnik trgovske banke. Se spominjate, gospod veleposestnik?

Novi gospodar je odgovoril smeje: — Seveda, milostiva, zelo dobro. Bil je zelo simpatičen in podjeten dečko.

— Približno vaše starosti, gospod veleposestnik.

— Približno vaše starosti, gospod veleposestnik.

— Približno vaše starosti, gospod veleposestnik.

— Da. A vi, milostiva, me zelo spominjate na slavno plesalko Lily Gray, ki sem jo spoznal v Parizu. Čudovito ste ji podobni.

— Oh, slišala sem o nji. Bajc je zelo lepa in temperamentna.

— Govorice niti od daleč ne odgovarjajo resnici.

— To je laskavo. Pojdite, prosim, gospod veleposestnik, da vam predstavim naše goste.

Poslovilni večer je bil zelo animiran. Nekateri gostje so kramljali pri vinu, drugi so hazardirali, tretji plesali. Novi gospodar je plesal s soprogom svojega prednika čarlston.

— Lažnjivka! — je zašepetal.

— Lažnjivec! — se je glasil odgovor.

— Imenitno ste igrali vlogo plesalke; očarali ste me.

— Tudi vi ste me očarali v vlogi siromašnega poduradnika.

— Ali vam kot veleposestnik nisem všeč?

— Ne zahtevajte odgovora, ker bi bil najbrž prav tako nelsken, kakor vaša, če bi vas vprašala. Tu sva v drugačnem ozračju.

— Res je. Nataknila sva si maske. Brez njih bi najbrž ne okusila ljubavne opojnosti.

— Gotovo ne. Naučili ste me zavdati siromakom.

— Kaj?

Njihovo ljubezen.

Umor Margite Vörösmarty pred praško poroto

Veliko zanimanje za proces proti morilec naivnega dekleta. — Porotna obravnava bo trajala 16 dni. — Kako je bila Margita umorjena.

V četrtak se je pričel pred praško poroto sezacionalen proces, ki vzbuja v češkoslovaški javnosti, pa tudi v inozemstvu splošno zanimanje. Gre za zločin, kakršen izjemni umor kapitana Hanke ni bil zabeležen v češki kriminalni kroniki tekom zadnjega desetletja. Na obtožni klopi sede pred porotniki trije inteligenti: Jan Mihalko, Nikola Sykorsky in dr. Jan Klepetar, vsi trije obtoženi zavrtnega roparskega umora.

MARGITE VÖRÖSMARTY.

Za poves vlada v javnosti ogromno zanimanje in naval na justično palačo je tolik, da je moralo poslopje zaščititi vojaštvo. Sodišče je izdalo samo omejeno število vstopnic in kontrola je tako rigorozna, da niti sami novinarji ne morejo v dvorano brez posebne vstopnice, ki jo je izdalo sodišče. Razprava se je pričela jutraj ob 9 uri; poroto tvorijo 10 moških porotnikov in dve ženski. O zločinu samem smo nedavno že obširno poročali. V naslednjem podajamo kratko rekapitulacijo vseh dogodkov:

Margita Vörösmarty, rodona iz Košic na Slovaškem, se je kmalu po prevratu vrnila iz Amerike. V Ameriki je bila družabnica in prihranila si je prav lepo premoženje. Čim se je vrnila v domovino, se je pričel sukati okoli nje nje svak Nikola Sykorsky ki jo je obenem seznanil s svojim prijateljem Mihalkom. Mihalko je bil zelo premeten in ker je vohal denar, si je znal na prav prekan način kmalu pridobiti naklonjenost lepe Margite. Pod pretezo, da jo bo poročil, ji je počasi izvil vse premoženje. Pri tem je imel še tretjega pomagača in to je bil dr. Jan Klepetar.

Margita je pa kmalu uvidela, da jo Mihalko vleče za nos. Med njima je prišlo do burnih nastopov in razočaranja ljubica je zahtevala opetovanje, da jo poroči. Mihalko je končno uvidel, da ni izhoda. Formalno se je udal in obljubil je Margiti, da jo poroči. Posvetoval se je o tem z obema prijateljskima in vsi trije so se zedinili, da poroko samo fingirajo. In res! Poroka se je vršila v lokalnem češkem pisateljskega društva »Maj«. Dr. Klepetar, ki ga Margita ni poznala, je zaljubljenca poročil, a Sykorsky je bil priča.

Toda Margita je kmalu opazila, da je naselila in da so jo vsi trije prevarili. Ogorčena nad grdo komedijo je vsem trem zagrozila, da jih ovadi. Sleparji so bili v past, iz katere so pa kmalu našli izhod. Mihalko, ki je bil najpremetenejši in obenem najciničnejši, je zasnoval

PEKLENSKI NAČRT.

Margito Vörösmarty je bilo treba odstraniti s sveta. Klepetar je sprva svaril in opozarjal, da morajo biti pri zločinskem naklepu previdni. Končno so si bili vsi trije edini, da je treba Margito na vsak način umoriti in dogovorili so se, da nesrečno žrtev izvalijo v Tatro. Natvezili so ji, da bo tam cerkveno in po vseh pravih poročila. In zopet je šla naivna ženska na limanec.

Nekaj lepega dne so se vsi štirje odpeljali v Csorbo. Napravili so izlet v okolico jezera in utrjeni so sedli k izviru gorskega studenca. Margita je bila žejna in prosila je Mihalko, naj ji da kozarec studenčnice. Na to priliko je mož komaj čakal. Napolnil je kozarec z vodo in pokval Klepetarja, naj v vodo natrese »okrepčilnega sredstva«, ki ga je imel s seboj. Vse to se je zgodilo vprčo nesrečne Margite, ki je nič hudega sluteč izpila zastrupljeno vodo. Takoj je začutila utrujenost, zaprla je oči in se onesvestila. Mihalko je nezavestno žensko zavlekel v bližnjo goščo in jo zadavil. Truplo je pokril s kamenjem, prstjo in peskom. Vsi trije so se nato vrnili v Csorbo, od tod pa vsak na svoj dom.

Zločin pa je bil kmalu odkrit in vsi trije morilci so bili aretirani. In dočim je Sykorsky svoj zločin brez obotavljanja priznal, sta njegova tovariša krivdo odločno tajila. Seveda jima to ne bo dosti pomagalo, ker so indicije, ki govorijo proti njima, prehuje, znatno ju pa tudi obremenjuje Sykorsky.

Sykorsky je sicer izpovedal, kako so nesrečno žensko umorili, toda njegove izpovedbe niso povsem zanesljive. Močna orožniška patrulja je odvedla morilce na kraj zločina, kjer so odkopali pesek in kamenje, toda našli so samo nekaj kosti in lase. V laseh je Margitina rodbina spoznala lase nesrečne žrtve. Nihče pa ne ve, kje so ostali drugi deli trupla. Sodišče je povabilo mnogo prič iz Češke in Slovaške, med njimi tudi Margitino mater in Mihalkovega očeta.

UMOR.

Prišli so do studenca, kjer so počivali. Sykorsky je zajel vode za Margito. Mihalko je pa dejal, da je Margita utrjena in da naj ji da Klepetar prašek. To se je zgodilo po predhodnem dogovoru v Pragi, kjer je Mihalko prošil Klepetarja, naj vzame s seboj kako omamno sredstvo, da ne bodo imeli z Margito preglavic. Klepetar je dal Mihalku prašek, ki ga je slednji stresel v vodo in dal kozarec Margiti. Margita se je nekaj časa tresla, potem je pa povesila glavo in zatisnila oči. Mihalko jo je prijel za vrat in sirota se je začel braniti. Morilec je poklical na pomoč Sykorskega, da bi držal Margito za noge. Sykorsky je baje to odklonil. Ko je bila Margita že toliko omamljena, da se ni mogla več braniti, jo je potegnil Mihalko od studenca in Sykorsky je videl, kako je začel puliti lase. Nato ji je vzel zaročni prstan, uro in medaillon ter jo slekel. Plen so si morilci razdelili, truplo pa pokrili s peskom in kamenjem.

PRVI MIHALKOV UMOR.

V Pragi je bilo znano, da je Mihalko ločen. Njegova bivša žena je bila na Moravskem splošno znana igralka. Nihče pa ni vedel, da je bila to že druga njegova žena. V obtožnici je rečeno, da je bil Mihalko v prvem zakonu oženjen z Ruženo Einöther iz Beljaka, s katero je imel ljubavno razmerje od l. 1916. do 1918. Einötherjeva je bila zelo lepa hčerka uglednega trgovca v Beljaku in njeno razmerje z Mihalkom ni ostalo brez posledic. Ko je zanosila, ji je dal Mihalko praške, da bi odpravil telesni piod. Vzela je praške in težko zbolela. Baje je oslepla in oglušila, toda telesnega plodu ni odpravila. Leta 1913. se je Mihalko z njo poročil. Po poroki je odšel na bojišče in pri odhodu je dal ženi pet praškov z naročilom, naj jih vzame, če bi se bolezen ponovila. Kmalu je nesrečna žena znova zbolela in vzela je tri praške, po katerih se je njeno stanje znatno poslabšalo. Sirota se je čez nekaj dni onesvestila in 4. oktobra 1918 je umrla. Po smrti so se pojavile na njenem truplu modre lise in iz ust so se ji cedile pene. Truplo je pregledal doktor Schmäger v Beljaku, ki je izjavil, da bi ne bila ušla, če bi jo bil on lečil. Mihalko tajni umor in trdi, da je Einötherjeva podlegla gripi. Mož ima torej na vesti dva umora.

Obravnava, za katero vlada na Češkoslovaškem splošno zanimanje, bo trajala 16 dni. Sodišče je povabilo 72 prič in zagovorniki k državnim pravnikom so predlagali še 60 prič tako, da nastopi 132 prič. Ko je bil prečitán iz obtožnice odstavek, v katerem je citirano Mihalkovo pismo Margiti Vörösmartyjevi, se je začel Mihalko glasno smeati. Smejal se je tako, da ga je moral predsednik opozoriti, da smeh ni umesten. Naključje je hotelo, da se je

vršila v Košicah istočasno, ko se mora zagovarjati Sykorsky zaradi težkega zločina, obravnava v zadevi tožbe, ki jo je vložila njegova žena Jolana. Mož je namreč iz preiskovalnega zapora pisal svoji ženi, da je kriv in da razpoki ne bo ugovarjal. Sodišče je tožbi ugodilo in ločilo zakonca Sykorsky.

Grozen čin blaznega orožnika

V vasi Watta v župi Tolna na Madžarskem je nenadoma zblaznel orožniški stražmojster Stepan Kovacs. Mož je čistil na dvorišču orožniške vojašnice puško in kar naenkrat se mu je zmešalo. Pomeril je na blizu stoječega podčastnika in ga ustrelil. Prestašena žena ustreljenega podčastnika je čula strel in planila na dvorišče, kjer jo je doletela ista usoda, kakor njenega moža. Blazni orožnik je pomeril v njo in ustrelil. Sirota se je zgrudila mrtva kraj svojega moža. Nato je planil blazni orožnik v kuhinjo in ustrelil še kuharico. Četrta žrtev je bil orožnik, ki je stal pred vojašnico na straži.

Slednjič je odšel Kovacs v gostilno, kjer se je napol vina. Iz gostilne je odšel v konzumno društvo in ustrelil upravitelja. Po petem zločinu je pobegnil in oblasti ga zamaš iščejo. Ni izključeno, da je izvršil samomor.

Plesna olimpijada v Parizu

Amsterdamska olimpijada se še ni pričela in že napovedujejo novo. V Parizu se bo letos vršila plesna olimpijada in olimpijada telesne kulture, obe pod protektoratom predsednika francoske poslanske zbornice Buissona. Glavni namen prireditve je zgraditev doma za stare in onemogle plesne mojstre in koreografe.

Program olimpijade bo zelo pester in bogat, prireditve sama bo razdeljena na štiri kategorije: ples, kultura, telesa, glasba in kostumi. Tudi ples sam je razdeljen na štiri kategorije: klasični, mondeni, ritmični in oderski. Tekmovalci v klasičnem plesu smejo konkurirati samo v dveh baletih, dočim je za monden plesne predpisano tekmovalje v fokstroto, tangu in bostonu. V tej kategoriji smejo tekmovalci amaterji in profesionalci. Pri ritmičnih, oderskih plesih lahko tekmujejo šole, skupine, pari in solisti.

Pred otvoritvijo olimpijade se vrši peti mednarodni plesni kongres, na katerem se bodo demonstrirali najnovejši moderni plesi, obenem se bo pa dočel mednarodni plesni program za bodočo sezono. Olimpijada se prične 21. in se zaključi 29. maja. Kakor čujemo, je zveza jugoslovenskih plesnih mojstrov in koreografov delegirala našega plesnega mojstra g. Jenka, da zastopa našo državo v Parizu.

Afganski kralj v Moskvi

Afganski kralj Amanula je prispel s kraljico v četrtak v Moskvo, kjer je bil na baltiškem kolodvoru svečano sprejet. Visoka gosta sta spremljala med vožnjo sovjetski poslanik Karahani in njegova soproga. Na kolodvoru so ju sprejeli predsednik osrednjega izvršnega odbora sovjetske unije Kalmnin, komisar zunanjih zadev Čičerin, Lunačarski, Litvinov, vojni komisar Vorosilov, komisar narodnega zdravja Semeško in številni drugi dostojanstveniki sovjetske vlade, z zastopniki inozemskih poslaništev. Vojaška godba je zaigrala afgansko himno in internacionalo Med sprejemom visokih gostov je krožilo nad mestom 12 aeroplanov.

Po oficijelnem sprejemu se je odpeljal družba sovjetskih funkcionarjev z gostoma na čelu v Kremlj. V prvem avtomobilu so sedeli afganski kralji, Kalmnin in Karahan, v drugem kraljica s Kolontajevo, v tretjem kraljičina sestra z Litvinovo. Po vseh ulicah je tvorilo radovedno občinstvo gost spajal. Policija je ukrenila vse potrebno. Ja ne pride do izredov proti afganskemu kralju, ki je bil deležen v rdeči Moskvi tako triumfalnega sprejema. Tako v nobeni prestolnici monarhistič-

ni državi. eMsto je bilo še od proslave 1. maja bogato okrašeno in razni boljševiški plakati se niso nič kaj ujemali s svečanim sprejemom orijentalnega mogotca. Popoldne se je vršila v Kremlju svečana recepcija za diplomatski zbor, po kateri je priredil Kalmnin afganskemu kralju na čast banket. Zvečer je bil v Kremlju bal, ki po svojem sijaju ni prav nič zaostajal za dvornimi bali carskega režima.

Šesti čut

Znani francoski metafizik, član Instituta, prof. Richet je izdal nedavno knjigo o šestem čutu. Šesti čut se pojavlja pri redkih privilegiranih, ki zaznavajo zunanje pojave brez ostalih petih čutov. Tako n. pr. lahko čitajo pismo v zapечатeni kuverti. Profesor Richet navaja v svoji knjigi nad 100 takih primerov, o katerih se je sam prepričal. Najbolj razvit šesti čut ima Poljak Osoviecki, ki ga je Richet kontroliral v 40 primerih. Prečital je pisma v neprozorni kuverti, nekatera takoj, druga pa v eni ali dveh urah.

Richet piše med drugim: Bilo je v Varšavi. Da pripravim Osovieckega do novega poizkusa, sem mu obljubil avtograf Sare Bernhardtove. Mož namreč nerad dela poizkuse, ker pravi, da so zelo mučni in da ga utrudijo. Igralci je bila poslana brzobjaka, na katero je odgovorila s pismom, ki sem ga položil v zapечатeno kuverti na mizo. Po dolgem oklevanju je Osoviecki prečital: ... Življenje se mi zdi prazno, ker je v njem vse polno sovraštva. Toda ne — je pripomnil Osoviecki — izraza sovraštva v pismu ni. Zapisano je ephe-mere in tega francoskega izraza ne razumem.

Šesti čut si prav lahko mislimo, če si ga predstavljamo na podlagi eksperimentalne realnosti. V vsemirju nas obdaja mnogo raznih valovanj. Samo neznatno število valovanj prestežemo naši čuti, ki nam jih kažejo v obliki podob, barv, vonjav, okusa in zvoka. Poleg teh valovanj je pa v svetovju še nebroj valovanj, ki našim čutom niso dostopna. Pomislimo samo na magnetizem, ultravijoličaste žarke, visoko frekvenčne električne toke itd. Samo nekatera bitja lahko prestežijo s svojim šestim čutom ta valovanja. Ta pojav imenuje Richet kriptokozem. S kriptokozmom pridemo do problema četrte dimenzije, o kateri govori Maeterlinck v svoji knjigi »Življenje prostorov« (La Vie de l'Espace).

Nekaj o milu

Milo je vsakemu kulturnemu človeku skoro tako potrebno, kakor vsakdanji kruh. Postalo je kulturen faktor, po katerem se meri kulturna stopnja vsakega naroda. Da čisti milo našo kožo, je splošno znano, toda človek nikoli ne pomisli, kako je prišlo do splošne uporabe mila. Tisoče let so živeli ljudje brez mila, ki spada med novejšo iznajdbo. Stari Egipčani, Grki in Rimljani mila niso poznali. Za umivanje so rabili razna rastlinska olja.

Odkar je milo splošno v rabi, so kemiki mnogo razmišljali o vplivu tega sredstva proti nesnagi. Splošno se je mislilo, da milo razkrajja nesnago. Toda milo razkrajja ne samo. V vodi se ne raztopi tako, kakor sol ali sladkor, marveč se razleže samo v tenke plasti. Šele mikroskopična opazovanja so pokazala, kako učinkuje milo na nesnago. Na umazanih rokah se nabere večina prah, ki se zaje v kožo. Če pomodimo roke v milnico, se prime kože zelo tenka plast mila. Ko napravi voda v nesnagi luknjice in pride do kože, se pilepi tenka plast mila na površini in se hitro pomika naprej. Milo se razleže po koži približno tako, kakor olje na vodi. Pri tem se zaje milo pod nesnago in jo nekoliko dvigne tako, da jo lahko z vodo odstranimo.

Poedini atomi mila, ki čistijo kožo, so tako majhni, da se vidijo samo pod drobnogledom. Vsi atomi delujejo složno in kakor lopatice očistijo kožo vse nesnage. Drobnih delci mila imajo never-

jetno moč. Učenjaki so izračunali, da je njihova moč tako velika, da znaša pritisk na 5 kvadratnih centimetrov 50 ton. Zato ni čud, a milo tako naglo in temeljito očisti kožo.

Ruska velika noč

Rusi so pred revolucijo praznovali veliko noč v znamenju splošnega veselja in bogato obloženih miz. Pojedli in popili so toliko, da bi jim zadostovalo ob navadnih dnevih najmanj za teden dni. Ruska Velika noč je bila matuška Rusija sama v svoji sili, nežnosti in strasti, v vsem svojem neukročenem elementu. Boljševiki so sicer postavili vse družabno življenje na glavo, toda velikonočnim praznikom niso mogli do živega.

Moskva je sestavila nedavno bilanco letošnje velike noči. V treh dneh, od 14. do 16. aprila, so zahtevale razne nesreče in pretepi v Moskvi 25 človeških žrtvev. 20 oseb je bilo težko ranjenih. Policija je aretirala 1.500 pijancev, ki so razgrajali po mestu. 1250krat je morala posredovati rešilna postaja, da je pomagala ljudem prenašati posledice prenapolnjenih želodcev. Bolnice so bile do zadnjega kotička zasedene. Pa tudi na kmetih niso hoteli zaostajati za Moskvo. Povsod so praznovali veliko noč v znamenju raranja, popivanja in pojedin. Ne smemo pa pozabiti, da sovjetski tisk velikonočno statističko pretirava, ker mu služi kot protiverška propaganda. Boljševiki bi radi dokazali svetu, da vera v Rusiji peša in zato pišejo o pijančevanju in krvavih pretepih med velikonočnimi prazniki. Toda mnogi boljševiški novinarji, ki so napisali ostre članke proti velikonočnim predsodkom, so navdušeno praznovali veliko noč in se napili vodke.

Moskovska »Pravda« je objavila 15. aprila protiverški proglas, ki so ga pa morali prodajati že dan poprej, kajti v nasprotju z vsebino proglasa je delo v tiskarni »Pravde« 18. aprila počivalo. Stavci so praznovali veliko noč in uredništvo ni protestiralo. »Brezbožniki« so pač dosegli, da so se vršile pred velikonočju v vseh gledališčih predstave, toda v Velikem gledališču so igrali zelo hitro, da so lahko pevci odšli v cerkev.

To pa še ni vse. Izkazalo se je namreč, da so jedli tako zvani kulič, na katerega se ateisti najbolj jeze, tudi v Kremlju. O veliki noči je zasedal osrednji izvršilni odbor sovjetske unije in člani so obedovali skupaj v veliki palači za dolgiimi mizami. In bili so prijetno presenečeni, ko je prišel po obedu na mizo kulič. Nekateri so protestirali, drugi so pa naročili kar dve porčiji. Delavski klubi in gledališča so bila sicer polna, še bolj nabite so bile pa cerkve. Naval na cerkve je bil tako velik, da so morali mnogi verniki ostati zunaj.

V atenskem muzeju.

— Čujte, kakšne hlače pa vise tu?
— To so hlače blagopokojnega Sokrata.
— Bežite no!
— Da, da, to so zgodovinske hlače, ki jih je smel nositi doma, ko mu je Ksantipa umrla.

Tudi na Kitajskem ni bolje.

— Vi bi se torej radi poročili z mojo hčerko? Saj ste tako zadovoljni, da se sebe ne morete preživljati. Ali veste, da mora na Kitajskem ženin nevesto kupiti? Vi bi kaj takega ne zmogli.

— Kako da ne? Saj se tudi na Kitajskem ženin v ta namen lahko zadolži pri bodočem tastu.

Razlika med navadno in srebrno poroko.

V poročni noči se sramuje v postelji ona, v moči po srebrni poroki pa on.

Značaj.

— Kam pa greste v tako lepem vremenu z dežnikom pod pazduho?
— Po mojem stoletnem koledarju danes dežuje.

Mihajl Zoščenko.

Težave s Puškinom

Pomislite, kaj se je lani pripetilo: 29. januarja po starem koledarju je minilo sto let, odkar je bil v dvoboju ubit Aleksander Sergejev Puškin! Lahko rečemo, da je vsa Rusija z žalostjo in solzami slavila ta jubilej. Najbolj je pa žaloval in najbolj nesrečen je bil tisti dan menda moj prijatelj Ivan Fjodorovič Golovkin.

Se zdaj se ta vrli mož zgrozi in zagleda molče v daljavo, če le sliši ime Puškin.

In kako bi se ne, ljudje božji, saj je pri njem združena s tem slavim imenom tako žalostna, naravnost senčna stran iz življenja genijalnega pesnika. Ne preostaja mi drugega, nego pričeti svojo povest z nedavno preteklostjo, da se ne dotaknem kakega slabega spomina slavnega genija. Pričnimo kar z letom 1921. Tako bo boljše razumljivo.

Tistega leta, nekako v decembru, se je vrnil od vojakov v svoje rojstno mestoce Ivan Fjodorovič Golovkin. Takrat se je baš pričela slavna doba nove gospodarske politike (Nepa). Novo življenje na vseh straneh. Peki so začeli znova peči rogličke. Trgovine so začele procvetati. Skratka: zakipelo je novo življenje.

Kljub temu je pa hodil naš prijatelj

ves obupan po mestu. Stanovanja ni imel. Včasih je prenočil pri znanih, včasih pa sploh ni spal. Pripetilo se je celo da je moral čepeti vso noč v kakem pasjem kotičku ali v predsobi.

Seveda v takih razmerah ni mogel biti dobre volje.

— Nep je popolna utopija — je zatrjeval znancem. — Ze pol leta iščem stanovanje, pa ga ne morem najti.

Minilo je leto 1922., približalo se je leto 1923. Dogodek: Golovkin je slednjič našel stanovanje. Sam ne vem, kako se mu je posrečilo najti ga. Morda je plačal visoko odkupnino, ali pa je imel tako srečo. Toda — našel je stanovanje.

Prav za prav samo stanovanjice. Majčkena sobica, dve okni, lesena tla, strop in vse, kakor se spodobi.

V tem skromnem stanovanju se je Golovkin prav dobro utaboril. Na tapete je šlo sicer do malega vse njegovo premoženje, toda sobico je tapetiral vso. Povsod, kjer je bilo treba, je zabil žebličke. Stanovanje je bilo udobno in Golovkin je živel v njem kakor padišah.

Toda čas je hitel. Približalo se je srečno leto 1926. in z njim 89. obletnica smrti našega dragga pesnika. Pisalo in govorilo se je mnogo, delale so se priprave za prihodnje leto, za proslavo 90letnice. In glej — naenkrat se

je izkazalo, da je naš slavni Puškin stanoval nekoč v tej hiši, da, baš v stanovanju, v katerem si je uredil naš prijatelj Golovkin sobico. Da, veliki pisatelj je stanoval baš tu, njegov nesmrtni genij je obijal baš to stanovanje. Zares bi ne škodilo pritrčiti tu v spomin kako ploščico s primernim napisom, da bo potomstvo vedelo, kje je stanoval Puškin.

Ivan Fjodorovič Golovkin, tepec neumnih, je sam navdušeno propagiral to idejo. Skrbel je za primerno ploščico in sodeloval v nekakem pripravljalnem odboru. In naenkrat je nastalo okrog njega v cellem stanovanju nepopisno vrvenje. Ženske so snažile lonce in ponve, pospravljale so, pometale in lovile po kotih pajčevine. Bliza se zgodovinska obletnica. Pričakujejo slavnost komisijo. Petčlanska komisija pride s prijetnimi obrazy in bo ves dan ogledovala hišo, zlasti zgodovinsko stanovanje.

Komisija je prišla. Stopila je tudi v Golovkinovo stanovanje in ni bila zadovoljna. Videla je razno domačo ropotijo, v sosedni sobi zopet razne robe, staro obleko in drugo tako robo. Bridko je vzdihnila komisija, pregledala je vse znožja in slednjič je sklenila:

V tem zgodovinskem stanovanju je stanoval nekoč Aleksander Sergejev Puškin. Zal nismo našli tu primerne

pijetete, marveč velik nered, ki ne dela časti spominu našega genija. Saj stoji tamle v kotu celo metla! A tamle vise nekatere hlače, ki niti nove niso! A tu pri sosedovih vise na steni celo stare naramnice! To je naravnost žaljivo za spomin našega genija!

In komisija je odšla. No, kaj bi mnogo govorili, čež tri tedne so bili vsi najemniki deložirani iz zgodovinskega stanovanja, z njimi vred tudi naš vrli Ivan Fjodorovič iz udobne sobice, ki si jo je tako lepo uredil.

Kar je res, je res. Golovkin je pošteno robantil. Kar besnel je. Svoje mnenje je povedal odkrito, brez ovinkov in ozirov.

— Kaj pa naj to pomeni? No, recimo, da je bil genij, da je skladal nekatere stihke: »Po večjih tički skakljajo...« Mar se pa spodobi zaradi njega deložirati ljudi srednjih slojev, dobre državljane sovjetske republike? To je popolna utopija, to je grob proletarske države, če začno metati najemnike na cesto.

V hudi jezi je hotel Golovkin navaliati na Puškinov grob, da bi tam izlil svoj žolč. Vendar se je pa za silo potolažil in je začel raje iskati drugo stanovanje.

Išče ga še zdaj. Osivel je pri tem in ves se je sključil. Ne čudite se mu. Siromak ima zdaj velike pretenzije. Prvo vprašanje v vsakem stanovanju, ka-

tero ogleduje, se glasi: Kdo je tu prej stanoval? Ali ni morda stanoval kak pesnik, bog nas varuj, recimo Demjan Bjedn, ali celo slavni Majerchold? Če je tu le eno noč prenočil kak genij, ne mara Ivan Fjodorovič Golovkin tega stanovanja niti zastoj. Kot rečeno, ne čudite se mu. Mož ima bridke izkušnje.

Kajti nekateri naši genijalni možje so bili res nekam lahkomišelnih. To je treba že enkrat glasno povedati. Ne prestando so se selili, nobeno stanovanje jim ni bilo po volji. Nedolžni ljudje naj pa nosijo posledice njihove lahkomišelnosti.

Saj ni treba hoditi daleč za primerom: tamle moj znanec, pesnik Mitja Cenzor, Dimitrij Mihajlovič, saj ga mnogi gotovo dobro poznate. Le pomislite! Ta vam je oblezel v enem letu sedem stanovanj. Nikakor se ne more taboriti. Baje tudi nerad plačuje najemnino.

A vrag vedi, morda postane tudi Mitja Cenzor genij. In čež kakih 50 let proglasijo tudi teh sedem njegovih stanovanj za zgodovinska in pomečejo vse najemnike na cesto. Kam jadramo?

Upajmo pa, da se bo v 50 letih naša stanovanjska kriza vsaj malo polegla in da takrat posledice ne bodo tako tragične, kakor so bile pri našem prijatelju Ivanu Fjodoroviču Golovkinu. Toda to je tudi naša edina nada.

Strahovita katastrofa v svetovju

Okrog 1. 1000 se je razklala zvezda Nova Piktoris. — Ta pojav so opazili zvezdoslovci šele sedaj, ker je rabila svetloba od nove zvezde do zemlje 800—900 let.

Katastrofalni potresi, ki so nedavno razdejali cvetoča mesta ne samo v Bolgariji in Grčiji, marveč tudi v Srednji Ameriki in drugih delih sveta, niso nič v primeri s strahovitimi katastrofami, ki nastanejo od časa do časa v svetovju. Zadnje čase so katastrofe v svetovju plah pogoste. Med največje spada katastrofa, ki so jo opazili nedavno na zvezdi Nova Piktoris. O tem smo kratko že poročali. Znani pariški publicist, književnik in astronom Charles Norman je napisal v zadnji številki «Illustrationa» zanimiv članek o usodi zvezde Nova Piktoris. Iz tega članka posnemamo nekatere podatke, ki pričajo, kako strašne katastrofe se dogajajo v svetovju in kako neznatni so v primeri z njimi potresi in druge elementarne neizgovorne na zemlji.

Zvezdo Nova Piktoris je odkril pred dvema letoma južnoafriški astronom prof. Watson. To se pravi, da je ta zvezda na južnem delu nebeskline in da se na severni polu ni vidi. Nova Piktoris stoji 27^{1/2} stopinj nad južnim tečajem. Na tem kraju, kjer po prej ni bilo videti nobene zvezde, se je nenadoma pojavila zelo svetla zvezda, ki je svetloba je pa hitro pojema. Špičeta se je videla samo kot enotna zvezda, pozneje se je pa pretrgala in nastali sta dve zvezdi. To je prvi primer v zgodovini človeštva, da so astronomi opazovali razpad zvezde. Nova Piktoris se je pojavila na kraju, kjer prej ni bilo nobene zvezde. Ta nova zvezda pa ni prva, ki se je nenadoma pojavila na nebu. Astronomi so že davno opazovali nove zvezde, ki so jih odkrili celo vrsto. Nova Piktoris bi torej ne bila nobena izjema, da se ni nenadoma razklala. Zanimiv nebesni pojav so opazovali na observatoriju de la Plate v Argentini. Videli so, da se je zvezda nenadoma podaljšala. Že poprej, koncem lanskega leta, so astronomski fotografije pokazale, da Nova Piktoris ni čisto svetla točka na nebu, marveč da jo obdaja svetla megla, neke vrste atmosfera. Zvezdoslovci so izračunali, koliko znaša razdalja med našo zemljo in novo zvezdo. Svetloba, ki napravi v eni sekundi 300.000 km, bi rabila od Nove Piktoris do naše zemlje 800—900 let. Iz tega sledi, da se je ta zvezda razklala okrog leta 1000. Oba dela sta se s strahovito naglico oddaljvala drug od drugega. Astronomi so izračunali, da znaša zdaj razdalja med njima najmanj 15 milijard kilometrov. Maksimalna brzina, s katero se oba dela oddaljujejo drug od drugega, znaša približno 300 km v sekundi.

Zvezdoslovci so postavili zanimivo

teorijo o tako zvanih novih zvezdah. Med mnogimi teorijami je najbolj verjetna ona, ki pravi, da nastanejo nove zvezde na ta način, da se srečati dve ugasli zvezdi, ki jih je v svetovju vse polno. Ko se zvezdi približujeta, nastane v notranjosti strahovite erupcije, sliče erupcijam naših vulkanov. Ugasli zvezdi po strahovitih erupcijah tekoče notranjosti zažarita in tako se pojavita kot novi zvezdi tam, kjer poprej ni bilo videti nobenega svetlega nebesnega telesa. Katastrofa zvezde Nova Piktoris je nastala v svetovju približno leta 1000 in ta proces so opazili zvezdoslovci šele zdaj, kajti svetloba nove zvezde je rabila kot rečeno do naše zemlje 800 do 900 let.

Jasno je, da katastrofe v svetovju na tako ogromni razdalji ne morejo neposredno vplivati na našo zemljo. Zanimiv nebesni pojav, ki je nastal okrog leta 1000 in ki so ga opazili zvezdoslovci šele zdaj, je torej samo teoretičnega, znanstvenega pomena. Naša zemlja živi svoje življenje in je odvisna več ali manj samo od solnca kot središča solnčnega sistema. Katastrofe izven solnčnega sistema na njo ne vplivajo.

Jezera v Sahari

Vest se zdi skoraj neverjetna, vendar je pa resnična. V Sahari so odkrili podzemna jezera in kar je še bolj zanimivo, tudi ribe v njih. Kakor znano, so v puščavi kraji, ki so zeleni in ki imajo pitno vodo. To so oaze. Poleg oaz so v puščavi skupine palm, ki rasto v pesku. Korenine palm segajo do 20 čevljev globoko. Ob vznožju korenin pa je pesek nekoliko vlažen in to je dalo povod, da so pričeli inženjerji razmišljati, odkod dobivajo palme vodo. Izkopali so tako zvane arzejske vodnjake in ko so dokopali približno 100 metrov globoko, so našli na vodo. Močan vodni curek je briznil kvišku in zanimivo je, da je bila voda kristalno čista.

Toda še večjo senzacijo nego voda, je vzbudilo dejstvo, da je vodni curek izvirgel celo množino rib. Nastalo je vprašanje, odkod te ribe. Naravno, da so morale živeti v podzemnih jezerih ali rekah. Učenjaki se v tem vprašanju popolnoma strinjajo, kajti ribe so podobne našim ribam v sladkih vodah in zanimivo je, da imajo popolnoma razvit vid in torej niso slepe, kakor bi bilo pričakovati. Znano je namreč, da so ribe, ki žive v podzemnih jezerih, slepe. Inženjerji so kopali na raznih krajih Sahare in jo povsod tam, kjer so bile tudi skupine palm, našli na pod-

zemno vodo in na ribe. Učenjaki si razlagajo ta pojav na ta način, da je bila Sahara nekoč veliko jezero in da so se ribe po odteku vode zatekle v podzemne vode.

Film

Moč ljubavi

(K današnji premijeri v Elitnem kinu Matice.)

Ljubezen, ona velika gonilna sila v človeškem življenju, je bila v vseh časih več ali manj podlaga umetniškega stvarjenja ljudi; v današnji moderni dobi filma je v tem oziru ostalo pri starem; zato zamoremo ljubzenske drame prištevati danes k najbolj priljubljenim sporednim našim kino gledališčem in kino publiki. Tak film je tudi, »Moč ljubavi«, film poln preplevajajoč ljubezni in strasti, poln pretrajane vsebine in film res umetniške vrednosti. Režija, fotografija in vsi posamezni igralci so v tem delu podali v skupni harmoniji vse, karkoli je sploh mogoče dati, tako da zamoremo njih uspeh smatrati kot neko izredno krasno umetniško silo, nad katero kraljuje v sijaju, lepoti in luči ljubezen kot nekaj najvišjega in najsvetljavejšega.

Dejanje se godi v 17. stoletju, v onem času, ko so bili razni plemiči neomejeni gospodari nad življenjem in imetjem svojih podložnikov, ki niti svoje sreče niso smeli smatrati za svojo lastnino. V Pirenejih, v onem delu, kjer je vladal kruti vojvoda Garda, slavi vojvoda ciganov Montero poroko z lepo, mlado ciganico. Vojvoda, ki se je pravkar vračal z lova, je opazil srečo mladega para in očaran po lepoti neveste, jo je zahteval v prvi noči zase. Nič niso pomagale vse obupne prošnje ženina, birčič so prišli in mu ženo siloma odvedli. Ko so mu naslednje jutro vrnilo truplo ljubljene soproge, je prisegel grozno osveto. In res bi se mu prav kmalu nudila prilika za izvršitev obljubljenega maščevanja. Kmalu nato se je poročil vojvoda z lepo princezo Marijo in pri svetbenih svečanostih je uspešno Montero odvesti nevesto. Ravnil je z ujetnico spoštljivo in ko je nato princesa zvedela za vzrok svojega ujetništva in o groznem činu svojega moža, je začutila v srcu usmiljenje in ljubezen do mladega junaka. Nedotaknjena se je vrnila Marija naslednje jutro k možu, toda ta ji ni verjel. V silnem sovraštvu se je polastil Montero in ga ukazal sežgati na grmadi. Že je objemal plamen nedolžni žrtvi, ko se je ljudstvo nenadoma uprlo trinogu in rešilo Montero grozovite smrti.

Višek tega krasnega filma je lepa Vilma Banky, katere umetniško dovršena igra, izredna gracioznost pri nobenem dosedanjem filmu ni prišla do tolike veljave kot pri tem. Njena lepota, nežnost, mehka ženska prikupljivost napravijo na gledalca globok vtis. Pojm čiste lepote je poseobljen v njeni osebi in idealnejše predstaviteljice za vlogo princese Marije ne najdemo kmalu. Poln mladeniškega ognja, stasit in poln sile je njen partner Ronald Colman, prepričevalen v svoji strasti, v ljubezni obvladajoč vsako svojo mišico izražanja. Tudi režija in fotografija zaslužijo vso pohvalo. Skratka, to je film, ki presega daleko vse vsakdanje in je zato po pravici žel ogromne uspehe po vsem svetu.

— To je v kontraktu. Vilma Banky se je

nedavno poročila. Njena poroka z znanim filmskim umetnikom Rod la Rocqueom (Knez Dimitrije v »Vstajenju«) je bila ena največjih senzacij v Hollywoodu. Vilma Banky je pridobil za film in jo privedel v Ameriko Sam Goldwin in njemu samemu se ima ona v prvi vrsti zahvaliti za sijajno kariero, ki jo je napravila v razmeroma tako kratkem času. Zato ni čuda, da Vilma Sama Goldwina silno spoštuje ter ima z njim dolgotrajen kontrakt, poln raznih opazk in dolov, ki se tičejo tudi njenega privatnega življenja. Ko so jo ob poroki vprašali, kako bo krstila prvega otroka, je lakonično odgovorila: — »ne vem« — »vprašajte Goldwina, to je vse v kontraktu!«

Grad strahov

(Današnji spored z Lauro la Plante v kinu Ideal.)

Paul Leni, znameniti režiser tega filma, je zopet enkrat dokazal svojo izredno sposobnost. Ustvaril je film, s katerim je izvrstno pogodil okus široke publike; ton tajnstvenosti je podal v tem filmu nadvse dobro ter je potom raznih trikov dosegel, da publiko spreletava strah in groza, nevede kako in na kak način se godi vse to pred njenimi očmi; obenem je pa znal skrbeti za potrební humor s tem, da je vpletel nekaj izvrstnih šaljevih scen, podanih po zares originalnih tipih.

V filmu samem gre za dosego neke ogromne dedščine. Mlada, lepa dedinja (Laura la Plante) ima pravico do ogromne dedščine le pod pogojem, če dokaže, da je živčno in duševno popolnoma normalna in zdrava. In da bi jo prestrašili, zbegali in gnali v norišnico, je nekaj zločincev prav pridno na delu, ne stršejo se pri tem nikakega sredstva. Na ta način se prične grozna igra: skrivnostno oblečene postavice begajo po gradu, vrata se odpirajo sama od sebe, vsepovsod skrivnosti in zopet skrivnosti. In če se zločincem kljub temu ni posrečilo ubogi dedinji omražiti uma, je to pač edina zasluga lepe Laure la Plante, ki se je pustila opetovano prestrašiti, kar pa še nikakor ni dokaz omračenja uma. — In končno pride dedinja do svojega bogastva, publika pa, ki si bo ogledala ta film na svoj račun, saj bo imela dovolj presenečenj in senzacij!

Bedno življenje filmskih statistik

Nikar v Hollywood! To je parola Amerike. Hollywood ima namreč nenavadno privlačno silo za tisoče, ki bi radi dobro živeli, pa jih čaka razočaranje. V Hollywoodu je namreč sedaj za 15.000 oseb zaslužka, dojem je kandidatov brez službe 40 do 50.000. V Hollywoodu ima srečo in najde zaslužek samo oni, ki je pravi tip. Izraziti tipl se prerinejo do statista, če pa imajo srečo in povrh še talent, tudi do filmskega igralca.

Tipi rabijo v Hollywoodu vedno in pisarna, ki jih ima za filmska podjetja v evidenci, razpisuje mesta za: igralce in plavalce, komike, karakterne igralce, eksotične goste, žide, potepuhe, manekine, ljudi, ki se ne boje v smrtno nevarnosti, dolgine, plešče, kokainiste, Kitajce, natakarije, damske komike, bivše oficirje, Indijance, Mehikance, proletarce, pritlikavce, pobablence, akrobate, bradate ljudi itd. Tak tip zasluži dnevno 7 do 10 dolarjev,

seveda če ima srečo. Delati mora 8 ur dnevno, a često se pripeti, da je zaposlen komaj dva dni v tednu. Nekateri čakajo na bori zaslužek cele mesece, med pa stradajo, prezebavajo in hirajo. Življenje statistikov je pravi peklen na zemlji. Toda kljub svarilom prihajajo vedno nove množice in vseh krajev sveta, vsi narodi so zastopani: Nemci in Madžari, Angleži, Španci in Francozi, največ pa mrgoli Rusov.

Kako žive nekateri statisti v Hollywoodu, dokazuje usoda odličnega ruskega častnika, ki je pred vojno zmagal na veliki angleški konjski dirki in si s tem pridobil celo premoženje. V Hollywoodu si je služil kruh na ta način, da je pleškal in belil ateljeje. Še bolj tragična pa je usoda neke Frankie Bailey. Pred 20 leti je bila ena najslavnejših newyorških operetnih soubret in imela je najlepše nožice. Takrat je zaslužila 300 dolarjev na teden. Sedva je najmanj tretjino plače potrošila za svilene trikoje in nogavice. Sedaj je dekle z najlepšimi nogami v Hollywoodu popolnoma pozabljeno in živi samotno in skromno v zapuščeni hiši.

Statist, ki dobi 7 in pol dolarja na dan, mora s tem predvsem plačevati drago garderobo, deloma tudi vožnje z avtomobilom, kajti Hollywood je velik in brez avtomobila je tam življenje nemogoče. Poleg tega morajo biti statisti brezhibno oblečeni, skrbeti morajo za svojo toaletto in tudi za telo. Masiranje obraza in kult telesa sta prepogoj za statista, ki hoče kaj doseči. Za hrano mu torej ne preostane dosti. Dogodi se, da žive statisti cele tedne z dnevnim hranom enega sendviča in skodelico kave. Prave Tanalove muke pa trpe statisti pri scenah, ki predstavljajo sijajne večerje. Servirajo se izbrana jedila. Prekrasno pogrnjene mize so polne specialitet, v čašah se peni šampanjec, ubogi statisti pa sede pri vseh teh dobrotah s krušnimi želodci in požirajo sline.

Tragedija Čeha v Parizu

V neki restavraciji na bulvarju Magenta v Parizu je ustrelil v nedeljo zjutraj 21letni Čeh Stanislav Jilek svojega bivšega delodajalca, 60letnega Nestorja Labbea. Mladi Čeh je prišel zgodaj zjutraj v restavracijo, kjer je stopil mirno k restavratrju in mu pognal dve kroglj v glavo. Nesrečenec se je zgrudil mrtev na tla. Morilec se je po strašnem zločinu ustrelil. Pri njem so našli pismo, napisano tik pred umorom restavratrja. Jilinek piše med drugim:

Ubil sem restavratrja samo zato, da operem svojo čast. Ni res, da sem mu bil kaj dolžan. Že štiri leta sem zaposlen v Franciji in želim bi, da bi me tu pokopali. Upam, da mi te prošnje ne boste odrekli.

Vzrok krvave tragedije ni znan. Ljudje, ki so poznali mladega Čeha, pravijo, da je bil duševno popolnoma zdrav. Morda je izvršil svoje dejanje pod vplivom fiksnice ideje, ali pa ga je restavratr zasajil, ko je hotel krasti. Druga verzija se zdi še najbolj verjetna, ker je prišel Jilek v restavracijo v rokavicah in obraz je imel zakrit do oči s šalom.

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

Roman.

O potovanju v Rim nisem hotel nikogar obvestiti. Drugi dan bi se moral vršiti pogreb moje matere. Zgodaj zjutraj sem se torej odpeljal v Tunbridge Wells, kjer me je teta zelo nezostoljubno sprejela. Odkar ji je umrla sestra, se je zelo postarala. Niti ona. niti moja mati ni imela v Tunbridge Wellsu dobrih znancev. Obe sta živeli sami zase, ločeni od sveta. Zato je bil pogreb zelo skromen. Deževalo je in sam sem sedel v edini kočiji. Še nikoli se nisem udeležil tako skromnega in žalostnega pogreba. Duhovnik je na hitro roko opravil vse premočene pogrebne obrede in še predno sem se prav zavedel, da nimam več matere, sva se vračala s teto domov.

Doma me je že čakal notar. Prečital je zelo skrbno sestavljeno onoroko in me obvestil, da mi je pripravil ček na 1000 šterlingov, da bi imel pri rokah takoj nekaj denarja. Čim bo sestavljena bilanca, dobim ostalo dedščino. Notar mi je segel v roko in se poslovil.

Teta se je držala še vedno zelo rezervirano. Niti z besedico ni omenila razmerja moje matere do vojvodinje in ko sem se vračal z vlakom v London, sem čutil, da se mi je odvalil kamen od srca.

Odšel sem takoj v banko, kjer sem deponiral dva čeka in si dal izplačati sto šterlingov. S tem denarjem sem odšel v Cocovo potovalno pisarno in kupil vozni listek prvega razreda do Rima. Nato sem poslal vojvodinji v Queens Gate sledečo brzojavko:

— Imam tehtne razloge domnevati, da so najino prijateljico odločili v Rim. Nocoj se odpeljem s pariškim brzovlakom s Charing Cross v Rim.

Ker sem Dicku Molyneuxu obljubil, da pridem zvečer v Kingston in da bom večerjal pri njem, sem tudi njemu brzojavil.

Kupil sem v mestu vse potrebno za potovanje in se vrnil peš domov. Ko sem šel mimo Pontiff Square, sem našel na svojem prijatelja Mimmsa.

— No, dragi Mimms, kako se počutite?

— Nič kaj dobro, gospod doktor, je odgovoril. Revmatizem imam v koljenih. Zato danes ne delam. Veseli me, da sva se srečala. Slišal sem, da ste opustili svojo prakso. Je res?

— Da, res je. Mati mi je umrla in podedoval sem toliko, da se lahko preselim v mesto.

— Čestitam, gospod doktor!

— Hvala! Zdal mislim prenesti ordinacijo v Westend.

— Prav imate. V tem siromašnem okraju bi ne mogli mnogo zaslužiti.

— In vendar mi je žal, da ga zapustim. Seznanil sem se z mnogimi poštenimi ljudmi, med katerimi sta tudi vi in vaša soproga.

Mimms je bil seveda zelo ponosen, da sem ga pohvalil.

— Hvala, gospod doktor, za poklon. Upam, da mi ne boste zamerili, če vas povabim na čašo vina. Tamle na vogalu je bar, kjer se zbirajo vsi ljudje vaše vrste. Zelo bom ponosen, če mi izkažete to čast.

Mimmsov vabilo je prišlo nepričakovano. Ker se pa nisem hotel zametiti dobrodušnemu možu, sem pristal na njegov predlog.

— Zakaj bi ne trčil s takim poštenjakom, kakor ste vi, dragi Mimms? Sicer imava pa skupne interese in storija uboge stare vojvodinje se tiče obeh.

— Prav pravite, gospod doktor. Da, usoda stare vojvodinje račun veže, to sem že večkrat dejal ženi. Kaj pa z onim bahamskim naslovom? Je vam kaj pomagal?

— Zelo dobrodošel mi je bil. Priznati moram, da ste se tudi v tem po-

gledu izkazali. — To je torej vaš bar? Dobro, pa sediva. Ta čas vam povem, kako prav mi je prišel bahamski naslov.

Sedla sva za mizico v kotu in naročila whisky s sodavico. Povedal sem Mimmsu, kaj sem opravil v Bahamu.

Mimms je bil navdušen.

— Vražja strela! Ta ženska je torej priznala, da je hotela izvabiti od mene vojvodinjo po hištvu in obleke? Ne, to je pa že od sile!

— Da, priznala je. Dejala je tudi, da bi drugič ne poskusila svoje sreče, ker ste jo pošteno napodili.

Mimms se je tako glasno zasmel, da so se vsi gostje ozrli.

— Ne bodite tako glasni. Mimms, sem ga posvaril. Sai nas vsi gledajo.

— Oprostite, gospod doktor, spoznal sem se. Pravite, da sem li pošteno podkuril? Mislim, da bi morala priti drugačna zvitojrepa, da bi spejala Mimmsa na led.

— Mudi se mi in zato moram biti kratek.

Omejil sem se samo na naivnejše dogodke v Putneyu in povedal Mimmsu, da je malo manikalo, da z Dickom nisva osvobodila stare vojvodinje. Priponil sem, da vse kaže, da so odpeljali ubogo staro damo v Italijo in da se mislim ponoči odpeljati v Rim, da jo osvobodim. Končno sem za opozoril, da ne smem nikomur izročiti vojvodinje po hištvu, kar bo tudi v njegovem interesu. Da se izognem nekovi komentarjem, sem nazdravil uspehu nanejega dela in se poslovil.

Ko sem se vrnil domov, sem našel na pisalni mizi brzojavko, glasečo se:

XXVI.

Ni mi šlo v glavo, kaj naj pomeni ta brzojavka. Morda me je hotela vojvodinja opozoriti, da mi preti v Rimu nevarnost. Nedvomno bi sledilo pismo in ker odgoditev potovanja za nekaj ur ni igrala nobene vloge, sem sklenil počakati. Obedoval sem v Davenportovem klubu, misleč, da najdem tam prijatelja, s katerim bi se do jutra zabaval. Toda zmotil sem se. Najprej me je Davenport dolgočasil s svojo običajno zgo-

vornostjo, potem me je pa začel na dolgo in široko spraševati o vojvodinji, kar mi je šlo še bolj na živce. Najino razmerje se je od zadnjega sestanka znatno izpremenilo in zdaj sem smatral njegove zbadljivke na račun te dražestne dame za predrznost. Končno sem ga pustil sedeti samega in se vrnil domov. Zadnja pošta je bila že raznešena. Na pisalni mizi sem našel več pisem, toda pisma od vojvodinje ni bilo. Gotovo pride jutri zjutraj, sem si mislil. Šel sem spat in zjutraj sem se pravočasno zbudil. Med zajtrkom sem pogledal skozi okno in opazil pismo, noče, ki je pa prinesel samo jutranje novine.

Čudno, da ni pisma, sem pomislil. Šele zdaj sem se spomnil, da v brzojavki pisma sploh ni omenila. Prosila me je samo, naj odpotujem z jutranjim brzovlakom. Gotovo bo na kolodvoru, da mi osebno pove, kaj je pomenila njena brzojavka.

V nadi, da me bo vojvodinja na kolodvoru čakala, sem prisel na kolodvor pol ure pred odhodom vlaka. Izročil sem prtljago postreščku z naročilom, naj mi preskrbi kufe za kadilce. Ostal sem pred kolodvorom na kraju, kjer sem lahko videl vse potnike. Avtomobili in kočije so prihajale od vseh strani, toda vojvodinje ni bilo od nikoder. Pogledal sem na uro in zmajal z glavo. Do odhoda vlaka je bilo še deset minut.

Tisti hip se je ustavila pred kolodvorom kočija, kateri je sledil zasebni omnibus, poln prtljage. Še predno sem se prav zavedel, je skočil s kozla lakaj in odprl vrata kočije, iz katere sta stopila markiz de Brinvilliers in njegova svakinja, vojvodinja, zavita v dragocen kožuh. Šest postreščkov je skočilo k omnibusu, komornica je hitela k vojvodinji in vzela njeno ročno torbico. Vojvodinja je odšla z markizom na kolodvor, ne da bi se ozrla po meni.

Ves začuden sem stal pred kolodvorom in gledal za njo. Nato sem skočil na peron, kjer sem našel postreščka, ki je bil že v skrbeh, misleč, da zamudim vlak. Ozrl sem se okrog in zagledal

vojvodinjo, ki se mi je naglo bližala. Takoj nato je izginila. Zdelo se mi je, da je imela z markizom buren razgovor. Bil sem prepričan, da me je opazila, toda v njenih očeh nisem opazil nobenega znaka, da me je spoznala. Njen kupé je bil tik pri mojem. Komornica in lakaj sta ji sledila s prtljago in predno sem se prav zavedel, kaj se je zgodilo, je postajenačelnik zamahnil z roko in vlak se je začel premikati.

Ne bom opisoval misli in občutkov, ki so me obhajali med vožnjo do Folkestone. V Folkestonu je lilo in videl sem, kako je odšla vojvodinja v salon. Jaz sem odšel takoj v restavracijo in si naročil čašo krepkega groga, ki mi je bil nujno potreben.

V Boulgoni sem vojvodinjo zopet videl in zapomnil sem si njen kupé. Lahko bi spregovoril z njo, ker je markiz govoril s carskim uradnikom. Toda za vse na svetu bi se ji ne bil približal. V Amiensu sem šel mimo okna njenega kupeja, toda ozreti se nisem hotel.

Bil sem radoveden, kaj bo po prihodu v Pariz. Čudno se mi je zdelo, da me vojvodinja ni hotela poznati. Po prihodu v Pariz sem naglo izstopil in čakal, kaj bo. Neki gospod in neka dama sta čakala vojvodinjo in markiza na peronu. Družba se je napotila v mesto. Sledil sem ji v primerni razdalji in videl, kako so sedli v krasno kočijo, ki je naglo oddrdrala.

To je pa že od sile, sem dejal in si izposodil to frazo iz besednega zaklada dobrodušnega Mimmsa.

Bil sem prepričan, da si je izmislila vojvodinja poseben načrt, ki nikakor ne bo nasproval mojemu. Zato sem mirno čakal, kdaj me obvesti o svojih nakanah. Sicer mi pa ni preostajalo nič drugega.

Poklical sem izvoščka in se odpeljal na lyonski kolodvor, kjer sem shranil prtljago. Direktni vlak v Rim je odhajal ob pol 11. Imel sem torej še dovolj časa. Obedoval sem v Cafe Anglais. Ker se je vreme ta čas zboljšalo, sem se izprehajal po bulvarjih in posedal po kavarnah. Ob 10.15 sem bil zopet na lyonskem kolodvoru.

Marija Götzl

salon damskih klobukov

Ljubljana, Kongresni trg 8.

Druga POKUŠNJA VIN Centralne vinarne d. d.

v Unionski kleti 5., 6. in 7. maja 1928.

Ogljeni (karbon) papir, indigo papir, barvne trakove, barvo za štampiljke, paginirke in blagajne dobite vedno in najceneje pri **Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 6/1** Telefon 2980

Dr. Schaeferja Epilepsan

proti epilepsiji, krčem, padavičnosti

že 15 let najbolje preizkušen.
Vsak dan prihajajo priznanja.
Natančnejša pojasnila in razpošiljava
Apoteka Sv. Stepana Mr. M. Fister, Osijek III.

Zastore, posteljna pregrinjala
perilo, monogrami, obleke i. dr.
veza najfinije in najceneje

mehanično umetno vezenje
Matok & Mikeš
Ljubljana, Da Imstinova ulica 13

Entljanje, ašuriranje, predtiskanje
ženskih ročnih del za trgovino, šolo in dom.

Kralj. ang. parobrod. linija 58-T
Royal Mail Line za Južno Ameriko

Brazilijo-Uraguay-Argentinijo in Chile-Peru

Informacije brezplačno pri podzastopniku
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 26

Opremljeno sobo

sračno in čisto, išče soliden gošpod pri samostojni gospe ali vdo-
vi za takoj. Ponudbe na upravo
«Slov. Naroda» pod »Maj/871«.

Več poslovnih lokalov

in velika odprta šupa se odda na
prometnem prostoru v Spod. Šiški.
Ponudbe pod »Obrtni lokali 889«
na upravnistvo. 889

Kupci provizije prosti

Trgovska, gostilničarska hiša, 3
orale zemlje, ob glavni cesti pri
trgu in železnici.
Posedstvo 16 orolov s hišo ob
glavni cesti in ravnini.
Veleposedstvo, prvovrstno, 149 ha,
38 a 28 m² vinograde, njive,
travniki, gozdi, veliko poslopj in
inventarja, električna-telefonska
napeljava, poleg kolodvora in
mesta
proda Realiteta pisarna »Slivar«,
Ljutomer. 895

G. Flux, Gosposka 4-I.

strokovna posredovalnica boljših
služb, čez 35 let obstoječa, pri-
poroča in posreduje samo boljše
osobje vsake vrste za tu in izven
Ljubljane. Priložite znamkel 888

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tambure, žice, šole,
partiture in ostale po-
trebitne za
vsa glasbila.
Odlikovan na
pariški izložbi.
Ceniki franco.

Za krojače! **NOVA VELIKA** Za krojače

Knjiga krojaštva

za samouke o prirojanju moških oblačil
A. KUNC, Ljubljana, Gosposka ulica 7
Zahtevajte opis knjige!

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D. D.

LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in
samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo
kurjavo in industrijske svrhe
KOVAŠKI PREMOG vseh vrst
KOKS livarniški, plavžarski in plinski
BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 15/1.

Danes! Očarljivo! Danes! Edinstveno!

Danes velika svečanostna premijera
monumentalnega vefilma nepopisne
lepote!

Noč ljubavi

Pravica poročne noči. Jus primae noctis.
V glavnih vlogah prekrasni ljubavni par
Vilma Banky in Ronald Colman

Okrutni vojvoda zahteva ženo svojega podani-
ka v poročni noči. — Raje v smrt kakor v ob-
jem nasilnika. — Osveta ob mrtvem truplu ljub-
ljene soproge. — Mesto maščevanja — iskrena
ljubezen. — Očarljivo lepa vojvodinja in cigan-
kavaler. — Orgije na dvoru vojvode. — Kazen
— smrt na grmadi. — Rešitev in pobuna tla-
čenega naroda.

Krasna, ganljiva godba!

Predstave ob 4. pol 8. in 9. uri.
Predstave jutri v nedeljo ob: 3., ½ 5., 6.
½ 8. in 9. uri.

ELITNI KINO MATICA
Telefon št. 2124

Danes! Prefektno! Danes! Nedosegljivo! Danes!

Od dobrih
so najboljši šivalni stroji in **KOLESA**
znamke **GRITZNER in Adler**
za dom, obrt in industrijo — Istotam švicarsk
pletlni STROJ **DUBIED**
Samo pri **JOSIP PETELINCU**
Tudi na obroke.
LJUBLJANA
blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Pouk v voženju brezplačen

15 letna garancija

Cene nizke

Šivilja pridna in vestna — išče službo v Ljubljani. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Šivilja/862« na upr. «Slov. Naroda».	Stanovanje treh sob, kuhinje in pritlikin, na solinčni legi v sredini mesta — išče boljša stranka. — Ponudbe pod »Snaga/885« na upravo »Slovenske- ga Naroda».	Gospodična stara 22 let, zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče službo vzgojiteljice k enemu otroku. — Ponudbe pod »Vzgojiteljica/860« na upravo »Slov. Naroda».
Strojepiska zmožna tudi stenografije, z dvelet- no prakso — išče službo. Nastop 15. maja. — Dopise na upravo »Sl. Naroda« pod »Strojepiska/877«.	Trgovski pomočnik starejša moč, išče službo poslo- vodje v mešani trgovini na deželi. Ponudbe na upravo lista pod »So- liden/873«.	Stanovanje 1-2 sob s kuhinjo in pritlikinami išče miren uradniški zakonski par v novi ali stari hiši. Vseletve dne 15. maja ali 1. junija. — Ponudbe pod »Mirnost/861« na upravo »Sl. Naroda».
Morsko kopališče MALINSKA NA KRKU. — HOTEL DRAGA; najbližje do kopališča — sobe in terase s pogledom na mor- je. Prvovrstna kuhinja, cene zmer- ne. — Informacije: Hotel Draga. 858	Opremljeno sobo zračno, z električno razsvetljavo, 15 minut od glavne pošte oddam solidnemu gospodu ali dijaku. Me- sečno z najtrkom Din 300.—. Vse- letve lahko takoj. — Ponudbe pod »Solčna luga/879« na upravo »Sl. Naroda».	Hiromant. Prišel samo za kratko dobo. Po črtah roke čita prošlost, sedanjost in bodočnost. Sprejema vsak dan od 10. do 12. in od 8. do 7. hotel »Lloyd«, soba 11. — V. Timotejev. 868

KLIŠEJE

VSEH VRST, ČRTNE IN AVTO-
TIPIJE, IZDELUJE PO PRED-
LOŽENIH RISBAH, PEROPISIH
IN SLIKAH ZA NAVADEN TISK
ALI ZA FINEJŠO IZVEDBO V
ENI ALI VEČ BARVAH TOČNO
PO NAROČILU IN V NAJKRAJ-
ŠEM ČASU PO NIZKIH CENAH

JUGOGRAFIKA, LJUBLJANA
TISKOVNA IN ZALOŽNA DRUŽBA Z O. Z. SV. PETRA NAS. 23

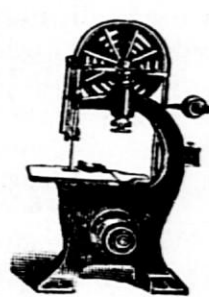
Flobert-puške

Lovske puške, browninge, pištole za strašenje psov, samokrese, to-
piče, zaloga lovskih in ribiških potrebščin ter umetnihi oganj.

F. K. Kaiser, puškar, Ljubljana.
Selenburgova ulica št. 6.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro
skrbno in po najnižji tarifi **RAJKO TURK**, carinski posred-
nik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice)
Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarira-
nega blaga in vse informacije brezplačno. 51/T

2 leti kredita!

VSEH VRST

mizarski in kolarski stroji

posamezni in univerzalni s vgraj-
nimi motorji ali brez njih

Polnojiaremniki

Welker Werke I. Wachstein, Wien X/II,
LAXENBURGERSTRASSE 12

ZELO ZNIZANE CENE!

Dvokolesa, novi modeli 1928., motorji, otroški in
igračni vozički, najnovejši šivalni stroji in oemmati-
ke Michelin Poseben oddelk za popolno popravilo,
emaliranje in ponikanje dvokoles in otroških vo-
zičkov, šivalnih strojev in prodaja na obroke. —
Ilustrovani ceniki franco.

»TRIBUNA« F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
Ljubljana, Karlovska cesta šte. 4.

Ni zdravja brez dobre prebave!

Ali čutite pritisk in napetost v želodcu po jedi, kiseli
okus v ustih? Ali trpite na zaprtosti, omotičnosti in
pomanjkanju spanja? Ali vas muči glavobol, bolečine v
želodcu in dimljah? Ali imate izpuščaje, mozolje, na-
stale zaradi slabe prebave? — Priporočite se tudi vi,
da preizkušena zdravilna specialiteta »FIGOL« eliksir
ureja prebavo in vam vrača zdravje, »FIGOL« se do-
biva po vseh lekarnah, izdeluje ga pa in razpošilja po
pošti s povzetjem z navodilom vred lekarna
dr. Z. SEMELIČ, Dubrovnik 2.

Izvirni zaboček s 3 steklenicami 105 Din, z 8 stekle-
nicami 245 Din. Ena steklenica z omotom in poštino
40.— Din.

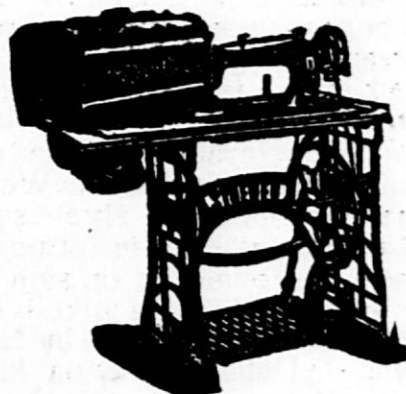
Številne zahvalnice o uspešnem delovanju »Figol«
dospevajo dnevno.

Za dom!

Za šivilje, krojače, čevljarje ita

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja omili
(obširna), veze (šitka), krpa pe-
rilo in nogavice. Brez vsakega
preminjanja plošč in drugo je
stroj v minuti pripravljen ali
za vezenje in ravno tako hitro
zopet za navadno šivanje. —
Poleg vseh prednosti, ki jih za-
vzema šivalni stroj STOEWER
je tudi najcenejši

Ne zamudite ugodne prilike in
oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,
Ljubljana Selenburgova 6/1
Brezplačen pouk v voženju, ra-
bi aparatov itd. — Ugodni pla-
čilni pogoji. — 15letno jamstvo

- Najboljši brnski blagovi! -

Zajamčeno čistovolnene
moške in damske blagove
— zadnjih novosti —

-- pomladno in letno sezijo --

razpošilja najbolj renomirana
zaloga tvornice sukna

SIEGEL - IMHOF, — BRNO

Palackého tř. 12, Češkoslovaška

Največja izbira — Najnižje tvorniške cene
Najsolidnejša izvedba vseh naročil
Na zahtevo vzorci zastoj in poštnine pre-
sto

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja
vsakovrstnih vrednostnih papirjev, de-
viz in valut, borzna naročila, predumi
in krediti vsake vrste, eskompt in in-
kaso menic ter nakazila v tu- in ino-
zemstvo safe - denosits ltd. itd.
Brzjavke: Kredit, Ljubljana. — Telefon
št. 2040 2457 2548; interurban 2708 2806